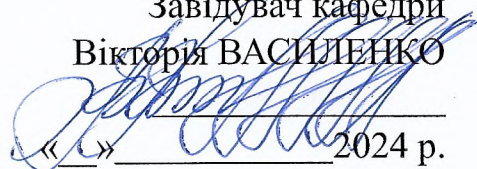

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ НАЗЕМНИХ СПОРУД І АЕРОДРОМІВ
КАФЕДРА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДИЗАЙНУ ТА ГРАФІКИ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри
Вікторія ВАСИЛЕНКО

« » 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**
ВИПУСКНИЦІ ОСВІТЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 022 «ДИЗАЙН»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ДИЗАЙН»

Тема:

ДИЗАЙН ЦЕНТРУ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

Виконавець:

ДЕРКАЧ Катерина Віталіївна
ДЗ-401Б

Керівник:

кандидат архітектури, доцент,
доцент кафедри КТДіГ
ГНАТЮК Лілія Романівна

Консультант:

кандидат технічних наук, доцент,
професор кафедри КТДіГ
БАШТА Олена Трифонівна

Нормоконтроль:

доктор архітектури, професор,
професор кафедри КТДіГ
ЧЕРНЯВСЬКИЙ Володимир Георгійович

Київ-2024

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет наземних споруд і аеродромів

Кафедра комп'ютерних технологій дизайну і графіки

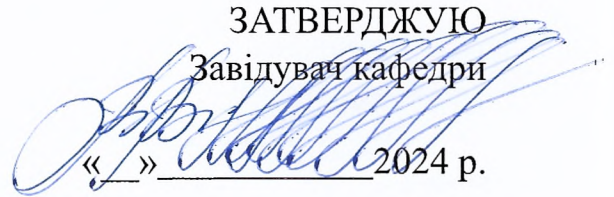
Галузь знань: 022 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 02 «Дизайн»

(шифр, найменування)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

« »   2024 р.

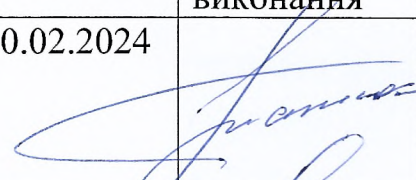
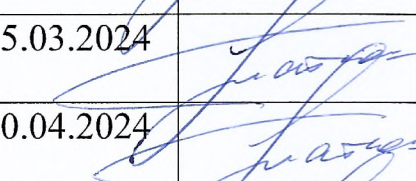
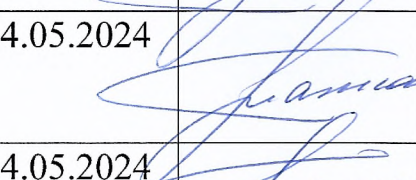
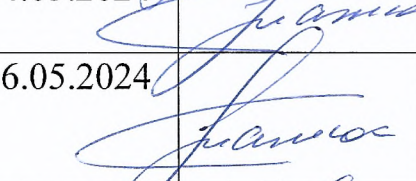
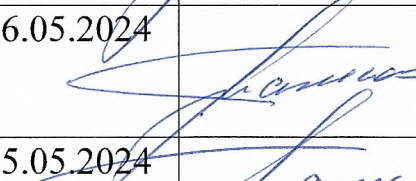
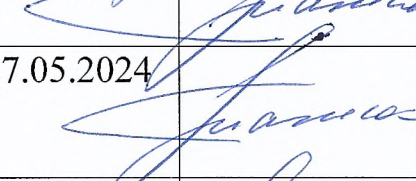
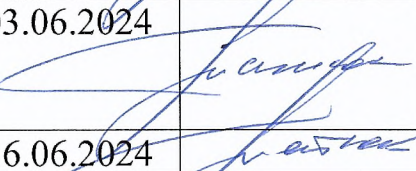

ЗАВДАННЯ на виконання кваліфікаційної роботи

ДЕРКАЧ Катерині Віталіївни

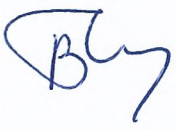

(прізвище, ім'я, по батькові випускника в родовому відмінку)

1. Тема кваліфікаційної роботи «Дизайн центру дітей та юнацтва», затверджена наказом ректора від «14» березня 2024р. №392/ст.
2. Термін виконання: з 20.05.2024 по 10.06.2024
3. Вихідні дані: плани поверхів
4. Зміст пояснювальної записки: титульний аркуш, завдання, реферат, зміст, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки.
5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу: ситуаційна схема благоустрою території, план до перепланування приміщень, план зонування приміщень, плани приміщень з розташуванням меблів, перспективні зображення інтер'єру, креслення авторських розробок предметів наповнення інтер'єру.

6. Календарний план-графік

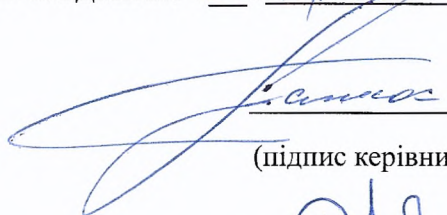
№ з/п	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Збір інформації про закордонну та вітчизняну практику дизайну	11.02 – 20.02.2024	
2	Аналіз та систематизація теоретичного матеріалу	20.02 – 15.03.2024	
3	Проектування концепції інтер'єру	15.03 – 20.04.2024	
4	Розробка функціонального зонування	20.04 – 14.05.2024	
5	Розробка планів та розстановка меблів	14.05 – 14.05.2024	
6	Виконання планів підлоги та підбір матеріалів	14.05 – 16.05.2024	
7	Виконання планів освітлення та розгортки стін	15.05 – 16.05.2024	
8	Здійснення візуалізації інтер'єру	17.05 – 25.05.2024	
9	Оформлення пояснювальної записки до диплому	18.05 – 27.05.2024	
10	Приготування презентації та роздаткового матеріалу	30.05 – 03.06.2024	
11	Захист дипломної роботи	10.06 – 16.06.2024	

7. Консультанти з окремих розділів

Розділ	Консультант (посада, П.І.Б)	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Нормоконтроль	д. арх., професор, професор КТДіГ ЧЕРНЯВСЬКИЙ Володимир Георгійович		
Консультант	к.т.н., доцент, професор КТДіГ БАШТА Олена Трифонівна		

8. Дата видачі завдання: «20» травня 2024 р.

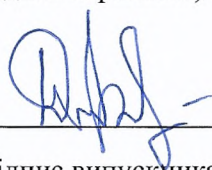
Керівник

ГНАТЮК Лілія Романівна

(підпис керівника) (П.І.Б)

Завдання прийняв до виконання

ДЕРКАЧ Катерина Віталіївна

(підпис випускника) (П.І.Б)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Дизайн інтер'єрів центру дітей та юнацтва» складається з: 86 сторінок тексту, 22 рисунків, 48 джерел, 34 додатків.

Ключові слова: центр дітей та юнацтва, дизайн інтер'єрів, сучасний освітній простір, тематичні зони, сучасний стиль інтер'єру, безбар'єрність.

Актуальність теми

Позашкільна освіта є невід'ємною частиною освітньої системи України та важливою складовою особистісного розвитку дитини.

Сучасний стан інтер'єрів молодіжних центрів України потребує нових підходів, тенденцій, прийомів та технологій у формуванні освітнього простору, що сприяє розвитку дітей у сфері освіти, творчості, культури та формує певні професійні знання, вміння та навички, які необхідні у подальшому житті.

Враховуючи, що діти проводять значну кількість часу в формалізованій атмосфері навчальних закладів, постає питання створення гнучкого, творчого середовища для можливості самовираження та зростання.

Дизайн інтер'єрів закладів позашкільної освіти важливий не лише з естетичної точки зору, але й як інструмент для створення сприятливого навчального середовища в умовах постійного розвитку нашої держави.

Об'єктом проєктування є приміщення дитячого центру дітей та юнацтва.

Предмет проєктування – дизайн інтер'єрів центру дітей та юнацтва.

Методи проєктування: метод порівняння та узагальнення аналогів сучасних інтер'єрів закладів позашкільної освіти; 3Д-моделювання та візуалізація інтер'єру у програмі 3ds Max.

Практичне значення полягає у створенні креативного та сприятливого середовища для розвитку дітей, щоб надихати їх на творче зростання та розкриття власного потенціалу.

АНОТАЦІЯ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота присвячена темі розробки дизайну інтер'єрів центру дітей та юнацтва, що базується на комплексному підході та новітніх прийомах формування дитячих просторів.

Сучасні інтер'єри молодіжних центрів в Україні потребують нових підходів і технологій для створення освітнього простору, який сприятиме розвитку дітей у галузях освіти, творчості та культури. Дизайн інтер'єрів позашкільних закладів важливий не лише з естетичної точки зору, але й як інструмент створення сприятливого навчального середовища в умовах постійного розвитку нашої країни.

Розроблений дизайн центру дітей та юнацтва відноситься до художньо–естетичного типу закладів. При формуванні освітнього простору вдалося відійти від традиційного вирішення інтер'єру, сформованого ще у радянські часи. Розроблений інноваційний простір відповідає сучасним вимогам до проектування дитячих та підліткових закладів позашкільної освіти. Основним завданням постало надихнути відвідувачів до розвитку через ігри та комунікацію.

Інтер'єр запропонованого дизайну сприяє формуванню пізнавальної, творчої, професійної та соціальної компетенції дітей, що формується за рахунок структурованого підходу до формування функціонально – просторових та естетичних вирішень приміщень. Проект центру дітей та юнацтва базується на комплексному підході, який враховує як сучасні тенденції в дизайні інтер'єру, так і результати наукових досліджень у різних галузях, таких як психологія, ергономіка та соціологія, які досліджують вплив навколишнього простору на психоемоційний стан дітей.

Практична цінність проекту полягає у створенні багатофункціонального простору, який сприяє фізичному, інтелектуальному та емоційному розвитку дітей. Використання сучасних технологій та інтерактивних методів навчання підвищує ефективність освітнього процесу. Проект також передбачає екологічні

та ергономічні рішення, що забезпечують комфорт та безпеку для дітей. Центр може служити моделлю для подібних закладів по всій Україні, сприяючи загальному покращенню умов для виховання та розвитку молоді.

The thesis is devoted to the topic of developing the interior design of the children and youth center, which is based on a comprehensive approach and the latest methods of creating children's spaces.

Modern interiors of youth centers in Ukraine need new approaches and technologies to create an educational space that will contribute to the development of children in the fields of education, creativity and culture. Interior design of out-of-school institutions is important not only from an aesthetic point of view, but also as a tool for creating a favorable educational environment in the conditions of constant development of our country.

The developed design of the children and youth center belongs to the artistic-aesthetic type of institutions. When forming the educational space, it was possible to move away from the traditional solution of the interior, formed back in Soviet times. The developed innovative space meets the modern requirements for the design of children's and adolescent out-of-school education institutions. The main task was to inspire visitors to develop through games and communication.

The interior of the proposed design contributes to the formation of cognitive, creative, professional and social competence of children, which is formed due to a structured approach to the formation of functional-spatial and aesthetic solutions of premises. The project of the center for children and youth is based on an integrated approach that takes into account both modern trends in interior design and the results of scientific research in various fields, such as psychology, ergonomics and sociology, which investigate the influence of the surrounding space on the psycho-emotional state of children.

The practical value of the project lies in the creation of a multifunctional space that contributes to the physical, intellectual and emotional development of children. The use of modern technologies and interactive teaching methods increases the

effectiveness of the educational process. The project also provides for ecological and ergonomic solutions that ensure comfort and safety for children. The center can serve as a model for similar institutions throughout Ukraine, contributing to the general improvement of conditions for education and development of young people.

ЗМІСТ

ВСТУП	10
РОЗДІЛ I. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ	
1.1. Історія становлення закладів позашкільної освіти та їхня класифікація.....	12
1.2. Особливості вирішення сучасних просторів дитячих та підліткових центрів.....	14
1.3. Аналіз вітчизняних аналогів центрів дітей та юнацтва.....	17
1.4. Аналіз закордонних аналогів центрів дітей та юнацтва.....	23
Висновки до I розділу.....	29
РОЗДІЛ II. ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕР'ЄРІВ ПРИМІЩЕНЬ ЦЕНТРІВ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА	
2.1. Вимоги до об'ємно – просторового вирішення.....	30
2.2. Ергономічні норми і специфіка обладнання.....	35
2.3. Вплив кольору, композиції на психофізичний стан дітей.....	40
2.4. Вимоги до використовуваних матеріалів та освітлення.....	47
Висновки до II розділу.....	54
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ ЦЕНТРУ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА	
3.1. Загальні дані.....	56
3.2. Благоустрій прибудинкової території.....	59
3.3. Архітектурно – конструктивне рішення будівлі.....	64
3.4. Дизайн-концепція Функціональне зонування та планувальне вирішення.....	67
3.5. Функціональне зонування та планувальне вирішення.....	70
3.6. Матеріали.....	74
3.7 Авторські розробки.....	78
Висновки до III розділу.....	83
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	87
ДОДАТКИ	92

ВСТУП

Проектування сучасних освітніх просторів відіграє важливу роль у створенні комфортного та продуктивного навчального середовища. Атмосфера, у якій знаходяться діти та підлітки прямо пов'язана з ефективністю їхнього навчання.

Сучасний підхід у оформленні дизайну інтер'єрів центрів дітей та юнацтва є важливим кроком у створенні стимулюючого середовища для розвитку дітей та молоді. Це інвестиція в майбутнє нашої країни, яке сприятиме їхньому освітньому та творчому зростанню. Запорукою зростання є створення новітніх інтер'єрів, які відповідають вимогам сьогодення.

Вибір теми дизайну інтер'єру центру дітей та юнацтва був вмотивований декількома факторами.

Перш за все, більшість центрів позашкільної освіти в Україні були спроектовані більш ніж десятки років тому, і їх естетична та функціональна складова більше не резонують із вимогами організації освітніх просторів сьогодення.

По – друге, просторам, запроектованим за старим зразком бракує гнучкості. Зазвичай вони мають застарілі форми організації, що перешкоджає творчому вираженню та адаптації. Сучасні молодіжні центри потребують динамічних планувань, які дають змогу проводити різноманітні заходи, майстер-класи та інші події.

Сьогодні молодь покладається на цифрові інструменти навчання, спілкування та розваг. Відсутність зарядних станцій, Wi-Fi та інтерактивних дисплеїв обмежує в можливості бути обізнаними в сфері тих чи інших технологій та йти в ногу з часом.

Застарілі інтер'єри не співзвучні з музикою, мистецтвом та життєвими уподобаннями сучасної української молоді. Проектування сучасних освітніх просторів передбачає конструктивне використання простору. Кожна зона вимагає ретельного аналізу дизайну та його підпорядкуванню до певних видів діяльності.

Тема кваліфікаційної роботи відповідає принципам сучасного оформлення просторів закладів позашкільної освіти, що сприяє відродженню центрів освіти, застосовуючи сучасні принципи дизайну, інклюзивності та технологій, що в свою чергу робить простір надихаючим.

Актуальність теми дипломної роботи полягає в тому, що дизайн інтер'єрів просторів стає все більш важливим аспектом для будь – яких освітніх закладів в Україні, адже це місця, де безпека та благоустрій виступають на перше місце.

В умовах війни, коли діти можуть бути психологічно напруженими, якість інтер'єру може впливати на їхню емоційну стабільність та навчальних процес.

Мета дослідження полягає у створенні інтер'єру центру дітей та юнацтва, що сприятиме формуванню сприятливих умов для творчої самореалізації дітей та відповідає технологічним, функціональним, естетичним, ергономічним вимогам проектування сучасних освітніх дитячих просторів.

Об'єкт – приміщення дитячого центру дітей та юнацтва.

Предмет – дизайн інтер'єрів центру дітей та юнацтва.

Завдання дослідження включають:

1. Проаналізувати вітчизняні та закордонні аналоги дитячих центрів.
2. Визначити необхідні нормативних вимог на проектування.
3. Розробити дизайн – концепції центру дітей та юнацтва.
4. Виконати необхідні креслень та візуалізацій проєкту.

Практичне значення. Результати дослідження центру дітей та юнацтва мають на меті виявити вплив кольорів, форм та матеріалів на психологічний та емоційний стан дитини; виявити, які елементи дизайну сприяють спокою, творчості або активності; аналіз функціональності приміщень; оптимізація простору під конкретні завдання; розроблення нестандартних рішень інтер'єру.

РОЗДІЛ І. ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПРОСТОРІВ ЦЕНТРІВ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

1.1. Виникнення поняття закладів позашкільної освіти та їхня класифікація

Позакласна освіта є невід'ємною складовою системи освіти, що спрямована на розвиток здібностей дітей та молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичного виховання і спорту, технічних та інших галузях, придбання базових знань, навичок, необхідних у майбутньому дорослому житті [34].

Основною місією позашкільної освіти є формування перш за все вільних у своїх проявах, талантах та думках дітей. Через різноманіття напрямків розвитку вона дає можливість прояву себе у суспільстві та допомагає налаштувати дітей на шлях пошуку себе методом виявлення необхідних факторів для подальшої самореалізації, що, в свою чергу сприяє формуванню особистості з власними поглядами на життя розумінням своїх талантів, здібностей та потреб, вмінням відстоювати себе та свої інтереси.

На сьогоднішній день в Україні існує безліч напрямків та спрямувань центрів дитячої та підліткової позашкільної освіти, що підпорядковуються під всебічний розвиток дітей. Серед них можна виділити наступні напрямки:

— художньо – естетичний (сприяє розвитку творчих особистостей та розкриттю талантів дітей у різних областях культурного напрямку, як от спорт, музика, танці, малювання, тощо);

— мистецький (спрямований на розвиток творчої особистості, базується на знаннях мистецьких компетентностей);

— науково – технічний – забезпечує набуття техніко-технологічних умінь та навичок, розширення наукового світогляду, підготовку до активної науково-дослідної роботи, оволодіння сучасною технікою та технологіями;

— фізкультурно – спортивний або спортивний – забезпечує розвиток фізичних здібностей, оздоровлення, загартування, змістовного відпочинку і

дозвілля, занять фізичною культурою і спортом, підготовку спортивного резерву для збірних команд України, набуття навичок здорового способу життя;

— дослідницько – експериментальний – сприяє залученню учнів до науково-дослідницької, експериментальної, конструкторської та винахідницької роботи в різних галузях науки, техніки, культури і мистецтва, а також створенню умов для творчого самовдосконалення та виявлення, розвитку і підтримки юних талантів та обдарувань;

— соціально – реабілітаційний – забезпечує соціальне становлення та розвиток інтересів, здібностей, нахилів, потреб у самореалізації, підготовку до активної професійної та громадської діяльності, організацію змістовного дозвілля та відпочинку;

— оздоровчий – забезпечує необхідні умови для змістовного відпочинку та передбачає оволодіння знаннями про здоровий спосіб життя, організацію їх оздоровлення, набуття і закріплення навичок, зміцнення особистого здоров'я і формування гігієнічної культури особистості;

— гуманітарний – забезпечує розвиток здібностей, обдарувань, практичних навичок вихованців, учнів і слухачів, оволодіння знаннями з основ наук соціально-гуманітарного циклу.

— туристично – краєзнавчий – спрямовується на залучення вихованців до активної діяльності з вивчення історії рідного краю та довкілля, світової цивілізації, географічних, етнографічних, історичних об'єктів і явищ соціального життя, оволодіння практичними вміннями та навичками з туризму та краєзнавства;

1.2. Особливості вирішення сучасних просторів дитячих та підліткових центрів

Історична суть формування Українських дитячих та юнацьких центрів пов'язана з розвитком національної самосвідомості та патріотичного виховання нового покоління українців.

Першими кроками у створенні дитячих юнацьких центрів були спроби організувати полегшений доступ до основних засад науково-технічного прогресу.

У 20 – х роках почали створюватися перші державні позашкільні заклади, головною метою яких було виховання всебічно гармонійно розвиненої особистості. Закладалися підвалини народної освіти, однією із складових якої була позашкільна виховна робота із дітьми [24, с. 3].

У цей період Україна бере курс на розвиток нової генерації. Перед закладами позашкільної освіти стояло завдання розвитку підростаючого покоління. Дані реформи були проведені з метою забезпечення культурно–освітньої обізнаності дітей, їхнього соціального захисту в умовах розвитку держави, фізичного та психічного здоров'я.

Важливим етапом у формуванні дитячої позашкільної освіти стали 30–40і рр. Цей період характеризується масовим відкриттям по всій країні позашкільних закладів нового типу – палаців та будинків піонерів та профільних закладів різних типів, які створювалися у зв'язку із необхідністю вирішення питання організації дозвілля дітей і підлітків та їх всебічного розвитку [24, с. 10].

Підсумовуючи, в 30–40і рр були не тільки сформовані системи функціонування позашкільної освіти, принципи організації яких існують і до сьогодні, а й розроблені тенденції розвитку підростаючого покоління, визначено основні напрямки у виховній роботі у центрах позашкільної освіти, що стало великим поштовхом у подальшому підході до формування нових закладів освіти у майбутньому. На основі тодішнього формування навчальних центрів була сформована нова Українська політика освіти та закладені основи нової системи освіти, основним завданням яких було формування організованого та цікавого дозвілля.

Зміни, що відбулися в оформленні інтер'єрів закладів позашкільної освіти в останні десятиліття мають позитивний вплив на організацію навчального середовища та сприяють підвищенню його комфорту та функціональності.

Якщо в минулому столітті дотримання єдиної концепції в дизайні інтер'єру полягало в створенні однотипних просторів, то сьогодні кожна деталь повинна виглядати як невід'ємна частина єдиного цілого. Зараз основний акцент у дизайні інтер'єрів дитячих центрів робиться на ідеях, які запалюють інтерес у дітей до вивчення простору навколо себе [37].

Зарубіжний та вітчизняний досвід формування інтер'єрів закладів позашкільної освіти важливий для стимулювання креативності та розвитку учнів. Цей досвід охоплює розробку просторів для розваг, стимулюючи дітей та підлітків до гри. Сучасні інтер'єри позашкільної освіти повинні бути безпечними, комфортабельними та привабливими для відвідувачів.

З точки зору юних відвідувачів більшість центри позашкільної освіти мають застрілі інтер'єри, особливо це стосується інтер'єрів, які залишилися ще з часів радянського союзу.

Розвиток та процес осучаснення закладів йде, хоча їх темп повільний. Тому зустріти «європейський рівень» інтер'єрів приміщень в вітчизняних закладах вищої освіти це рідкість. Бо досить дизайн та процес навчання має пострадянський стан, що підтримують традиції з часів радянського союзу [14, с. 452].

В сучасних інтер'єрах закладів позашкільної освіти України процес навчання має бути гнучким, привабливим та творчим, а класні приміщення – яскравими та мають бути забезпечені багатофункціональними зонами, таким чином щоб в кожній зоні проходив певний процес навчання. Нові тенденції визначають умови проектування навчальних приміщень. Це повинен бути гнучкий простір, що швидко і легко пристосовується до різних видів навчання. Кольоровий дизайн, що повинен позитивно та ефективно впливати на дітей та сприяти мотивації.

Використання енергоефективні технології для забезпечення комфортних умов навчання. Забезпечити безбар'єрність в пересування та навчання учнів з особливими потребами [12, с.179].

Стереотипне вирішення інтер'єрів закладів позашкільних освіти сформувалося ще за радянських часів. На сьогоднішній день підхід до дизайну інтер'єру даних інституцій приділяється велика увага. Все більше відходять від традиційного оформлення інтер'єрів, на зміну чому приходять сучасні принципи вирішення простору, що виявляється у меблях, кольорах, текстурах, тощо.

Важливим фактором є врахування того, що діти не дивляться на світ через призму дорослого погляду. Тому при розробці дизайну інтер'єру закладів для дітей, необхідно та важливо розглядати аспекти дизайну з точки зору дітей та підлітків. Особливо враховуються фактори, які їх оточують: чи достатня кількість світла у приміщенні, які елементи дизайну відволікають їх від навчального процесу, чи цікаве їм середовище, у якому вони навчаються тощо.

Дослідження показали, що дизайн класної кімнати може впливати на поведінку та залученість учнів. Дослідження, проведене Школою антропогенного середовища Солфордського університету, показало, що дизайн класної кімнати може впливати на успішність на 25%. Дослідження оцінювало 153 класи в 27 школах Великобританії та виявило, що класи з природним освітленням, комфортною температурою та хорошою акустикою позитивно впливають на успішність [45].

Дизайн освітнього простору охоплює низку елементів, таких як фізичний простір, планування, меблі, колір, освітлення та технології, які сприяють створенню сприятливого навчального середовища. Добре запроєктований клас може сприяти взаємодії, сприяти творчості, сприяти спільному навчанню та покращувати академічні досягнення.

Сучасні центри освіти дітей мають відповідати новим уявленням про перебіг освітнього процесу, що дасть змогу створювати функціональні та естетично-привабливі інтер'єри.

Використання такого підходу сприятиме більшій зацікавленості користувачів простору в навчанні та глибшому зануренню в освітній процес, а

також стане основою для їхньої безпосередньої подальшої участі у формуванні предметно–просторового середовища в процесі навчання [27, с.245].

1.3. Аналіз вітчизняних аналогів центрів дітей та юнацтва

Історія становлення українських Палаців дітей та юнацтва сягає ще радянських часів. За цей час уряд визнав важливість надання всебічних можливостей для розвитку дітей та молоді. У результаті по всій Україні створили мережу культурно–освітніх закладів під назвою «Палаці дітей та юнацтва».

Перші Палаці дітей та юнацтва були засновані в 1930-х роках за радянського керівництва. Ці заклади мали на меті виховання талантів, виховання творчості, розвиток фізичної культури дітей та молоді. Вони пропонували різноманітні позакласні заходи, такі як заняття з танців, музики, театральні майстер-класи, спортивні тренування, програми вивчення мов, наукові гуртки, курси розвитку технічних навичок тощо.

Палаці стали центрами для молоді, щоб досліджувати свої інтереси в сприятливому середовищі. Вони надавали доступ до спеціалізованого обладнання, такого як музичні інструменти чи спортивні споруди, які часто були недоступні в школах чи місцевих громадах.

Після здобуття Україною незалежності від Радянського Союзу в 1991 році ці палаці продовжили свою роботу, але також зазнали деяких змін. Оскільки після здобуття незалежності більше уваги приділялося збереженню національної ідентичності та культурної спадщини, заходи в цих палацах дедалі більше включали українські традиції у свої програми.

З часом ця концепція розвивалася, і сьогодні Палаці дітей та юнацтва в Україні продовжують відігравати важливу роль у формуванні особистості людей. Вони прагнуть розвивати свій творчий потенціал, плекати свої таланти, надавати можливості для особистісного зростання та виховувати почуття спільності.

Ці заклади фінансуються як державою, так і органами місцевого самоврядування. Вони часто співпрацюють з навчальними закладами,

культурними організаціями, спортивними клубами та іншими організаціями, щоб запропонувати широкий спектр заходів для дітей та молоді.

Палаци дітей та юнацтва стали також важливими центрами культурних подій. Вони організують фестивалі, конкурси, виставки, вистави та інші публічні заходи, які демонструють досягнення молоді в різних сферах. Ці заходи не тільки сприяють розвитку талантів, але й допомагають зміцнити впевненість і створити можливості для визнання.

Загалом створення Українських палаців дітей та юнацтва було зумовлене твердою вірою у важливість інвестування в майбутнє покоління. подальше існування є свідченням прагнення України надавати дітям можливості для цілісного розвитку через мистецтво, культуру, спорт та освіту.

У 1934 році було створено Київський Палац дітей та юнацтва (раніше відомий як Палац піонерів і жовтенят, на сьогодні – Національна філармонія України). Перша будівля палацу розташовувалася у будівлі Радіоцентру, а пізніше, у 1944 році, Палац переїхав у нове приміщення на вулиці Кірова (тепер вулиця Грушевського) [32].

Споруда займає площу 12 тисяч м², має 3 поверхи, витримана в стилі радянського модернізму призначена для відвідування молоддю різноманітних гуртків під керівництвом понад 300 педагогів і 200 співробітників.

Це сучасний архітектурний ансамбль, в якому втілені найсучасніші задуми архітекторів, застосовані новітні на той час конструкції і матеріали. Побудований палац за проектом архітекторів Авраама Мілецького та Едуарда Більського, нагороджених за цю роботу Державною премією СРСР. Участь у проектуванні брала також Аріадна Лобода.

Київський палац дітей та юнацтва відомий своїм унікальним інтер'єром, прикрашеним мозаїчними панно та іншими художніми елементами, створеними відомими художниками Адою Рибачук та Володимиром Мельниченком.

Ці мозаїки (рис.1) є яскравими прикладами неомодерного монументального мистецтва, яке активно використовувалося в радянську епоху [33]. Для оздоблення стін інтер'єру використовували різні матеріали, включаючи мозаїку, майоліку, бетон та карбування, що додає особливого шарму та індивідуальності кожному приміщенню.

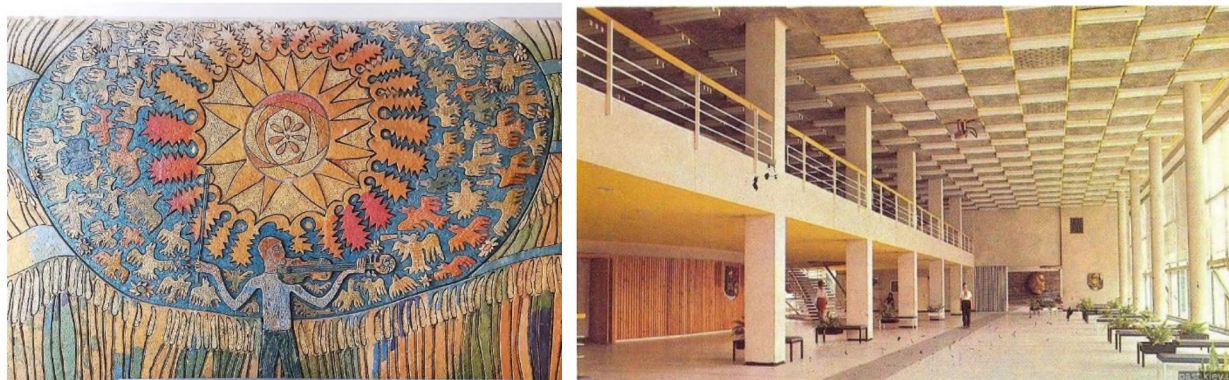

Рис.1. а) Мозаїчне панно в інтер'єрі Палацу (фрагмент); б) 1.2 стиль радянського модернізму 1978 рік.

Палац творчості дітей та юнацтва в місті Бровари, Київської області, є провідним позашкільним закладом. Його створення пов'язане з розвитком позашкільної освіти та культурно–масової роботи в Україні.

У 1910 році в Броварах було відкрито Палац творчості дітей та юнацтва, який став центром для розвитку талантів, навчання мистецтву, спорту та інших сфер. Після Другої світової війни, Палац продовжив свою діяльність, але вже в складі Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Він продовжував пропагувати культуру, мистецтво та спорт серед молоді.

Сьогодні Палац творчості дітей та юнацтва не тільки в Броварах продовжує свою роботу, надаючи дітям та молоді можливість розвивати свої таланти та інтереси. Він залишається важливим культурним центром міста, де проводяться різноманітні заходи та заняття. Станом на сьогодні ПТДЮ є найбільш провідним центром молоді в Україні. Інтер'єр палацу оформлений за усіма вимогами сучасного дизайну – це сучасні, стильні комфортні приміщення з якісним технічним обладнанням.

Стиль інтер'єру цього дитячо – юнацького центру відрізняється яскравим, веселим і функціональним дизайном. До прикладу, в актовій залі ПТДЮ стільці оббиті яскравими кольорами, як помаранчевий, червоний і темно – бордовий, що створює живу та привабливу атмосферу (рис. 2).

Штори та драпірування сцени – це поєднання темно – червоного та золотисто – жовтого, що додає нотку елегантності та тепла. Сидіння організовано рядами, типовими для театру чи аудиторії, що забезпечує гарну видимість сцени для всіх присутніх.

Поєднання кольорів стільців надає грайливий і динамічний вигляд, який підходить для молодіжного центру.

На стелі є сітка вбудованих квадратних світильників, що забезпечує достатнє освітлення в усьому просторі. Яскраве освітлення є функціональним для різноманітних заходів, забезпечуючи добре освітлене середовище для вистав або заходів.

Сцена має просту, але елегантну установку завіс із золотисто–жовтими портьєрами, обрамленими темно – червоними бічними шторами.

Ця класична конструкція сцени є універсальною, підходить для різних видів виступів і презентацій. Стіни пофарбовані в нейтральний світлий колір, що допомагає зберегти акцент на сцені та барвистих сидіннях.

Підлога – це світла деревина або деревоподібний матеріал, що додає кімнаті загальну яскравість.

Дизайн забезпечує баланс між функціональністю та естетичною привабливістю, гарантуючи, що простір є практичним для різноманітних видів діяльності та візуально привабливим для дітей та молоді.

Використання яскравих кольорів і практичних місць для сидіння робить це середовище приємним для молоді, заохочуючи залучення та участь.

Загалом, інтер'єр дитячого молодіжного центру поєднує в собі яскраві кольори, функціональний дизайн і теплу привабливу атмосферу, щоб створити простір, практичний для проведення заходів і привабливий для молоді аудиторії.

Також варто відзначити стиль інтер'єру танцювальної кімнати в броварському дитячому та юнацькому центрі, адже це функціональний і привабливий простір,

Стіни пофарбовані у світлі нейтральні кольори, що створює чисте та світле середовище. Балетні дужки пофарбовані у життєрадісний жовтий колір, додаючи нотки кольору та роблячи простір більш яскравим і привабливим.

У кімнаті є великі настінні дзеркала, необхідні для танців або вправ, що дозволяє користувачам спостерігати за їхніми рухами та вдосконалювати техніку.

Дзеркала обрамлені тонкою золотистою або жовтою рамкою, що доповнює балетні дужки та додає простору цілісності.

Підлога виглядає як міцна, гладка поверхня, придатна для танців або фізичної активності. На стелі є сітка вбудованих світильників, що забезпечує рівномірне та достатнє освітлення по всій кімнаті, що забезпечує гарне освітлення простору і є вирішальним для безпечної фізичної активності та ефективного використання дзеркал.

Кімната спроектована з урахуванням функціональності, з усіма необхідними елементами для танцю чи фізичних вправ, такими як балетні дужки та великі дзеркала. Відкритий простір дозволяє здійснювати широкий спектр рухів і занять, комфортно розміщуючи групи дітей або молоді.

Загальне планування передбачає легкість доступу та безпеку, важливі фактори в просторі, призначеному для дітей та молоді.

Дизайн мінімалістичний, але практичний, зосереджений на забезпеченні безпечного та ефективного простору для фізичної активності. Підсумовуючи, цей інтер'єр поєднує в собі практичність і простоту з відтінком життєрадісного кольору, створюючи простір, який одночасно є функціональним для фізичних занять і приємним для дітей та молоді.

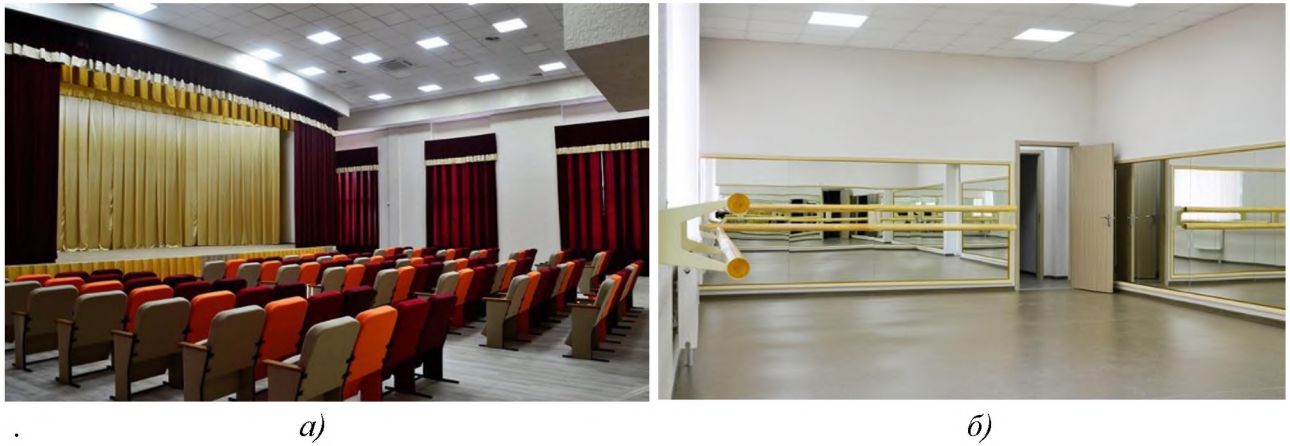

Рис.2. а) Танцювальна зала; б) актова зала.

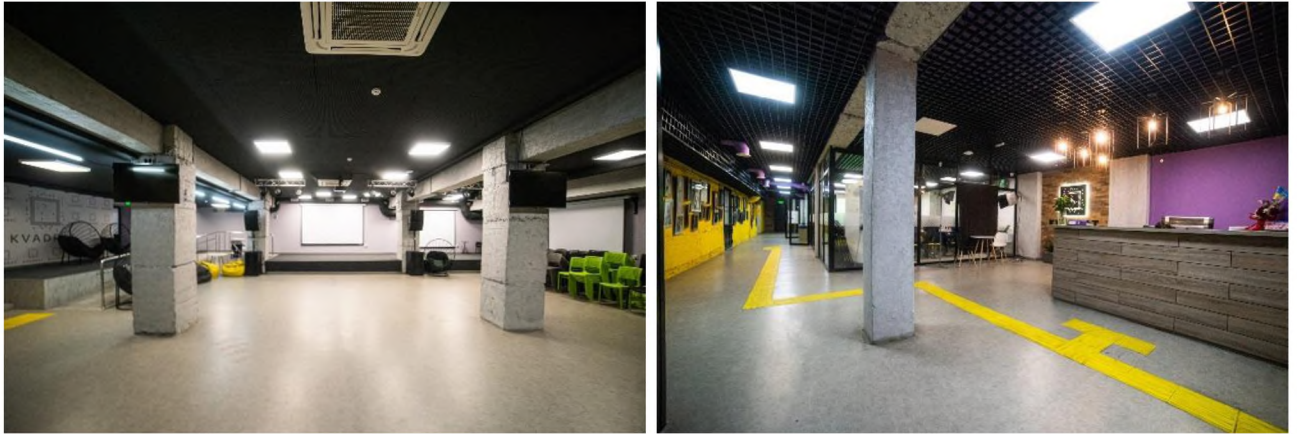
Вінницький обласний молодіжний центр «Квадрат» є повністю інклюзивний. Для людей з інвалідністю, які пересуваються на візках, встановлено спеціальний підйомник на сходах, а в самому приміщенні є пандуси.

Всередині «Квадрату» всі підлоги обладнані тактильними плитками. Велика зала має площу 237,8 м², розрахована на проведення заходів до 150 осіб, облаштована сучасним обладнанням: активним модулем лінійного масиву, сценічним монітором, радіосистемою, мультитором, проектором, мікшерним пультом. У великій залі проводяться тренінги, майстер-класи, концерти, форуми, конференції, ігрові клуби, вистави [35].

Зона рецепції поєднана з довгим коридором, вздовж якого прокладена тактильна плитка. Ця зона також слугує арт – простором.

Вздовж стіни розміщені картини – роботи молодих художників. Інтер'єр виконаний у стилі бруталізму (рис.3).

Це можна визначити по бетонним стінам в інтер'єрі. Строгість даного стилю розбавлена кольоровими акцентами, як стіни, пофарбовані у жовтий колір та фіолетовий колір у зоні рецепції. В інтер'єрі переважають наступні матеріали: дерево, з якого виконана рецепція, скло, з якого виконані закриті приміщення, та бетон.

а)

б)

Рис.3. Стиль бруталізм а) актова зала; б) рецепція

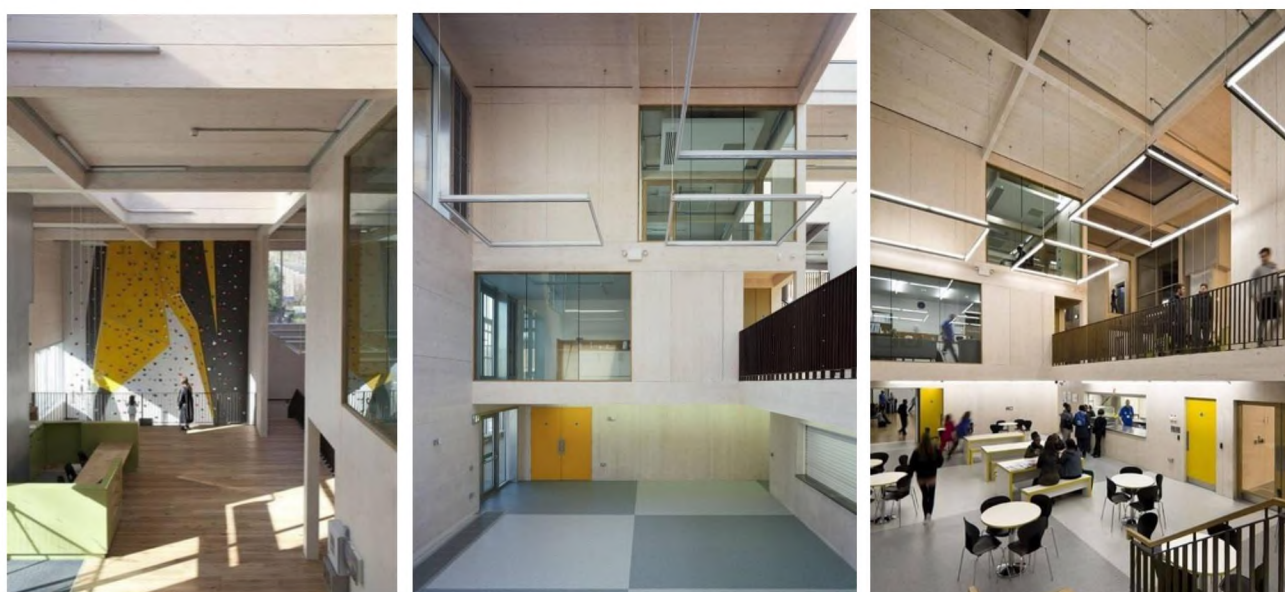
Проаналізувавши інтер'єри дитячих та юнацьких центрів України, можна дійти висновку, що вони потребують подальшої модернізації. Більшість закладів була спроектована у радянські часи і з тих пір тенденції оформлення навчальних просторів змінилися, тож вони мають бути адаптовані до сучасних вимог та прагнень молодих відвідувачів.

Варто враховувати, що на даному етапі конфлікту, який триває на території України, має значний вплив на інфраструктуру та міг сприяти затримці оновлення молодіжних центрів. Інвестуючи в модернізацію українських молодіжних центрів, можна створити середовище, яке сприятиме творчості, можливостям навчання та соціальної активності серед молодих людей, одночасно задовольняючи їхні потреби у світі, що швидко змінюється.

1.4 Аналіз закордонних аналогів центрів дітей та юнацтва

Досвід закордонних країн може стати цінним джерелом інформації та натхнення для вдосконалення існуючих та створення нових дитячих центрів в Україні. Аналіз закордонних аналогів центрів дітей та юнацтва дозволяє виявити найкращі практики та інноваційні підходи, які можна адаптувати до українських реалій для створення ефективного та сучасного освітнього простору.

Молодіжний центр «New Gen» (рис.4) площею 1200 м² наповнений функціональними просторами, що включають навчальну кухню та кафе, багатофункціональну ігрову зону, студію звукозапису, медичну клініку, приміщення для танців і виступів, навчальні кімнати та навіть стіну для скелелазіння. Ці простори розташовані навколо кількох гнучких зон, які можуть підвищити корисність будівлі в цілому. Інтер'єр молодіжного центру має видимі структурні дерев'яні форми та елегантне кесонне оздоблення стелі та стін. Чисті лінії та драматичні відкриті простори сприяють безпеці та створюють яскраву інклюзивну атмосферу, яка живе активністю та залучає до себе відвідувачів [45].

Рис.4. Молодіжний центр «New Gen»

Молодіжний центр, розроблений архітекторами Sebra, Dorte Mandrup, (рис.5) був розроблений у 2008 році. Будівля має форму, яка поєднує відпочинок та дозвілля у 3 з'єднаних один з одним будинках. Вона складається з класичних побутових просторів, таких як передпокій, їдальня, ательє, вітальня, тераса, сад і мансарда.

Програма являла собою багатофункціональний комплекс, що містив кілька різних інституцій як для спільнот, так і індивідуальних зон. Простір передбачав наявність воркшопів, ігрових зон та зон дозвілля. Мета полягала в тому, щоб створити цікавий інтерактивний дитячий простір, тематика якого нагадує

знамениту дитячу пригодницьку комедію «Пеппі Довгопанчохи». Завдяки використанню кольорів, світла та поверхонь виникають різноманітні настрої у вигляді серії кімнат. Кожна із них має свій особливий характер, специфічні технічні, акустичні, матеріальні та поверхневі якості залежно від їх унікальної функції. Існує динамічна синергія між зонами та в усьому будинку, де спорт і відпочинок безпосередньо переплітаються, як фізично, так і розумово [48].

Рис.5. Молодіжний центр «New Gen»

Датський архітектурний центр і дизайнери Tinker (рис.6) знову об'єднали зусилля та створили Educatorium. Революційний освітній простір, де діти досліджують чарівний набір інструментів архітектури. Дітей стимулюють діяти як «експерти», користуючись інструментами та навичками архітекторів. Дизайн спонукає дітей досліджувати архітектурні концепції. Він запрошує їх відчуттями це всіма своїми відчуттями: вухами, очима, дотиком, тілом і розумом. Роблячи це, вони загострюють свою обізнаність і думку. І раптом усвідомлюють, що вони вже володіють експертними навичками, як архітектор.

Велика чудова стіна по всій довжині простору є центральним елементом дизайну, простим, але ефективним просторовим втручанням. Воно відображає та посилює панорамний вид на місто. Стіна містить безліч інструментів із

грайливою мовою дизайну та барвистими деталями, які змушують дітей дивуватися навколишньому середовищу та дивитися на нього новими очима.

Стіна демонструє останні роботи студентів, як-от моделі та малюнки. Головна мета цієї частини Educatorium полягає в тому, щоб задіяти почуття і, насамперед, заохотити відвідувачів малювати, будувати та проектувати власні твори.

Рис.6. Educatorium

Будинок культури Ку.Ве (рис.7) в Данії був розроблений у 2016 році. Цей проект є новою типологією, розробленою у відповідь на запит, який вимагав лише будівлі, які б об'єднували людей і покращувала якість життя. MVRDV і ADEPT поєднує театр, спорт і навчання в простір, де тіло і розум активізуються для сприяння більш здорового життя для всіх, незалежно від віку, здібностей чи інтересів; створення зв'язків між людьми, які інакше б не ввійшли б в контакт один з одним. Маршрут через будівлю спрямований на розвиток і заохочення альтернативних форм пересування у вигляді лабіринтів, по яких люди на руках і колінах піднімаються через тривимірну мережу кубів з другого на третій поверхи; сітка, яка охоплює кілька поверхів по всій будівлі, дозволяє користувачам підніматися з поверху на поверх – підвішена над пустотами – а гірки та пожежні стовпи пропонують швидкий спосіб повернутися вниз. Ку.Ве намагалися перевернути звичайні враження від будівлі. Те, що інакше було б

простою, перетворюється на дослідження та відкриття руху. Тут ви самі визначаєте маршрут, як завгодно: лазіння, ковзання, повзання, стрибки. Щоб задовольнити потреби будь – якого віку та здібностей, передбачено як простіші, так і більш стандартні способи пересування, але навіть у цьому випадку зберігається візуальний зв'язок у Ки.Ве [46].

Рис. 7. Будинок культури Ки.Ве

Дизайн молодіжного центру Chilbo (рис.8) це креативний молодіжний простір, де архітектура поєднується з функціональністю, креативністю та розширенням можливостей молоді. Дизайн інтер'єру центру молоді підкреслює гнучкість і адаптивність. Замість традиційного вертикального планування центр поширюється горизонтально на два поверхи. Такий підхід забезпечує легку навігацію та більш відкрите відчуття простору. Верхній рівень вдвічі менше нижнього, що створює динамічні просторові відносини. Теплі та привабливі матеріали, такі як дерево та натуральна обробка, створюють затишну атмосферу. Дизайн балансує функціональність з естетикою, створюючи середовище, яке заохочує до творчості та взаємодії. Центральний світловий колодязь забезпечує природне освітлення в центрі будівлі. Ця функція покращує загальну атмосферу та зменшує використання штучного освітлення.

Рис.8. Молодіжний центр Chilbo

Внутрішні приміщення центру нагадують окремі служать багатофункціональними зонами. Кожне приміщення містить різні програми, забезпечуючи різноманітні враження для відвідувачів. Висота та площа приміщень різна, в залежності від їхнього призначення та програм, проведених в ньому.

Центральна частина будівлі слугує центром для молодих людей, щоб досліджувати свої інтереси, брати участь у діяльності та спілкуватися з однолітками. Будь то заняття хобі, відвідування майстер – класів чи просто відпочинок, внутрішні простори сприяють відчуттю спільності [44].

Висновки до I розділу

Дослідивши історію виникнення, визначивши основні особливості вирішення сучасних дитячих та підліткових центрів та провівши детальний аналіз вітчизняних та закордонних аналогів, можна зробити наступні висновки:

1. Розвиток і осучаснення закладів позашкільної освіти в Україні йде повільно, але наближається до європейських стандартів. Дизайн інтер'єрів зазнав певних змін з часів радянського періоду. В нових закладах починають відходити від стереотипного оформлення до сучасних принципів вирішення простору, де акцент робиться на функціональності та естетичній привабливості. Інтер'єри дитячих центрів за кордоном, які розроблені за сучасними принципами дизайну, сприяють зацікавленості дітей у дослідженні простору, що в свою чергу сприяє їхньому всебічному розвитку.

2. Дизайн має бути розроблений з урахуванням дитячих потреб та інтересів, забезпечуючи достатнє освітлення, мінімізацію відволікаючих елементів та створення цікавого і стимулюючого навчального середовища.

3. Важливою складовою у формуванні центрів дітей та юнацтва є забезпечення безбар'єрного доступу та комфортного пересування для учнів з особливими потребами. Це дозволяє створити інклюзивне середовище, яке підтримує усіх дітей незалежно від їх фізичних можливостей.

5. Використання енергоефективних технологій є важливим для забезпечення комфортних умов навчання у закладах позашкільної освіти. Це включає природне освітлення, комфортну температуру та хорошу акустику, які позитивно впливають на успішність учнів.

РОЗДІЛ II. ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕР'ЄРІВ ПРИМІЩЕНЬ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1. Вимоги до об'ємно-просторового вирішення

Створення предметно-просторового середовища навчальних закладів ґрунтується на таких засадах: проєктування відповідно до психологічних особливостей сприйняття архітектурного простору дитиною; реалізація загальних та вікових психологічних вимог дітей до середовища за допомогою просторової організації, кольору, освітлення, фактури поверхонь тощо; створення динамічного простору, коли активність внутрішнього середовища зростає від периферійних приміщень кабінетів та студій до центрального багатосвітного простору – ядра композиції. Цілі дизайну – викликати інтерес до навчання та довіру. Це досягається створенням яскравого художнього образу закладу. Всі елементи інтер'єру повинні бути спів розмірні дитині, забезпечувати камерність масштабу. Важливо враховувати, що чим старша дитина, тим більший простір їй імпонує [17, с 32].

При створенні об'ємно – планувального вирішення архітектурних будівель виключно важливе значення має організація внутрішнього середовища і взаємопов'язане з ним предметне наповнення. Внутрішнє середовище об'єктів громадського обслуговування створюється для раціонального здійснення функціонально – технологічних процесів, а також може ефективно впливати на рівень виховання та освіти дітей і молоді – його оптимальна функціональна та архітектурно – художня організація дозволить суттєво підвищити рівень комфорту для відвідувачів, покращити естетичну організацію внутрішнього середовища [25, с 75].

На найперших етапах проєктування об'єкта необхідно звернути увагу на формування внутрішнього об'ємно – просторового середовища закладу, його естетичної організації. Другим етапом комплексного вирішення внутрішнього середовища є дизайнерська ідея майбутнього проєкту, яка містить принципові інженерно – технічні, предметно – просторові, функціональні та інші рішення.

Наприклад, при формуванні внутрішнього освітнього простору нові функціонально-технічні передумови – електронне або інженерне обладнання, прогресивні інформаційні системи, комп’ютерні технології дозволяють отримати нові предметно-просторові рішення [26, с.226].

Організація простору молодіжного центру має подвійну мету: забезпечити неструктуровані соціальні взаємодії між різними віковими групами та проводити навчальні заняття в безпечному та контрольованому середовищі декомунізації. Це визначає планування будівель і примикання до функціонального простору.

Відповідно до положень ДБН ДБН В.2.2-3:2018 «Заклади освіти. Будинки і споруди» із зміною №1 пункту 6.1 у будівлях закладів освіти в залежності від типу закладу освіти передбачаються такі функціональні групи приміщень:

- класи (в закладах загальної середньої освіти);
- навчальні кабінети;
- лабораторії та аудиторії;
- навчально-виробничі;
- навчально-наукові (у закладах вищої освіти);
- фізкультурно-спортивні;
- бібліотека;
- клубно-видовищні;
- харчування (ресторанного господарства);
- медичного обслуговування;
- адміністративно-службові;

Так як центр дітей та юнацтва є багатофункціональним об’єктом. У ньому відбувається ряд функцій: театральні заходи, майстер – класи, спортивні змагання, концерти, освітні програми. Виходячи з цього, зміст роботи центру відбивається на його внутрішній структурі і складі груп приміщень.

До типових приміщень Молодіжного центру відносять наступні:

- стійка реєстрації;
- загальне/ігрова кімната;

- буфет;
- кімнати/класи;
- багатофункціональне приміщення/спортзал;
- комп'ютерний зал;
- підліткова кімната.

А також адміністративні приміщення, туалет, кухня.

Художнє конструювання будь якої речі або komponування простору, як метод дизайну, не обмежується банальним проектуванням комунікативно-інформаційного простору або предметів інтер'єру, побуту, техніки тощо, наслідком цього творчого процесу обов'язково має бути щось особливо оригінальне і винахідливе, художньо – творче [36, с.99].

Такий погляд на дизайн може означати експериментальний і нетрадиційний підхід до створення предметів або просторових розв'язок. В цьому контексті акцент робиться на художньому значенні, креативності та унікальності результату.

Спираючись на це, при розробці будь – якого освітнього простору застосовуються мистецькі методології і новаторський піхід. У результаті такого проектного процесу очікується багатство форм і способів вибудовування простору, на чому будується ергодінаміка сучасного інтер'єру закладів позашкільної освіти.

Найпоширенішим із принципів об'ємної побудови інтер'єру сучасних закладів позашкільної освіти є «універсальний простір», що міняється і трансформується в часі відповідно до вимог експозиції [9, с. 5].

Так, перший поверх виконує роль соціального центру і пристосований для змінних функцій – спілкування, експонування творчих досягнень студентів та інших масових заходів [19, с 12].

На цьому поверсі розташовуються адміністративні та приймальні приміщення. Тут можна знайти інформацію про роботу Палацу, реєстрацію на гуртки та заходи.

Другий поверх: цей поверх часто використовується для проведення творчих гуртків, майстер – класів, лекцій та виставок. Тут діти можуть розвивати свої таланти та навички.

Третій поверх: на третьому поверсі можна знайти спортивні зали, де проводяться фізкультурні заняття, танці, спортивні змагання та інші творчі гуртки та активності.

Предметно – просторове середовище центру дозвілля повинне володіти такими якостями як комфортність, можливість її максимального використання протягом денного і вечірнього часу, модульність і пропорційність просторових структур, контрастність і різноманітність дизайну, активізуюча функція (підготовка відвідувача до ситуації діяльності). Вона може бути створена на основі принципу організації наскрізних культурно – дозвіллевих програм, в яких закладено дію, що об'єднує всю просторову середу культурного центру в єдине ціле. Відвідувач, на основі сценарного плану освоюючи структуру культурного середовища, формує свою індивідуальну культурно – дозвільну програму. Такі центри культури у своїй основі є поліфункціональними та забезпечують високий рівень культурного розвитку [13, с.3].

Виходячи з попередніх досліджень, можна зробити висновок, що до основних аспектів організації приміщень закладів позашкільної освіти відносять відповідність сучасним вимогам до комфорту, безпеки, функціональності та інноваційності. При проектуванні просторів центрів дітей та юнацтва варто виділяти такі важливі аспекти як:

- функціональні зони;
- зручність та комфорт;
- безпека та доступність;
- технологічне оснащення;
- екологічність та енергоефективність;
- гнучкість та адаптивність.

Навчальні кабінети і аудиторії повинні бути оснащені сучасними меблями та обладнанням, що сприяє різноманітним видам діяльності (столи, стільці, інтерактивні дошки, комп'ютери тощо).

Творчі студії мають включати приміщення для занять музикою, танцями, театром, малюванням та іншими видами мистецтв;

В спортивних залах для фізичної активності передбачено спортивний інвентар, тренажери, захисні покриття підлоги;

Бібліотеки повинні бути обладнані місцями для читання і роботи з інформацією. В таких зонах особливо важливо забезпечити належне освітлення.

В зонах відпочинку діти можуть відпочити від занять під час перерв. Такі зони зазвичай обладнані м'якими меблями, які створюють розслаблюючу атмосферу.

Санітарні кімнати повинні бути сучасними, чистими і доступними для дітей різного віку та потреб.

Буфети або кафетерії передбачають місця з обідніми столиками, де можна перекусити чи попити води.

Гардероби слугують місцем для зберігання верхнього одягу та особистих речей дітей.

Безпека та доступність включає відеоспостереження, сигналізацію, пожежні датчики.

Застосування принципів інклюзивного дизайну забезпечує вільний доступ для дітей з обмеженими можливостями, включаючи пандуси, ліфти, спеціально обладнані санітарні кімнати.

Центр має бути облаштований необхідним технологічним оснащенням та мати доступ до високошвидкісного інтернету у всіх приміщеннях.

Інтерактивні дошки, проєктори, комп'ютери та планшети забезпечують доступ для інтерактивного навчання. Такі мультимедійні засоби як аудіо – та відеообладнання для презентацій, показів фільмів та інших заходів створять ідеальні умови для розвитку та навчання дітей.

Використання екологічних будівельних та оздоблювальних матеріалів сприяють безпеці для здоров'я і довкілля.

Сучасне освітлення, опалення, вентиляція та кондиціонування сприяють збереженню енергії та комфортному мікроклімату.

Модульні меблі дозволяють легко змінювати конфігурацію приміщень відповідно до потреб занять. Трансформовані простори дають можливість об'єднання або поділу просторів для проведення різноманітних заходів і активностей.

2.2. Ергономічні норми і специфіка обладнання

Сьогодні освітньо – дозвіллеві заклади та культурні центри втрачають свою популярність та значимість. Основною причиною цього є недостатня підтримка створення середовища, яке б приваблювало молодь.

Результати медичних досліджень свідчать, що головною причиною низького рівня здоров'я дітей є недосконала сучасна система навчання в Україні. Вагомим фактором цього є тривалий вплив сенсорно – збіднілого середовища – закриті приміщення та обмежений простір у навчальних закладах. Але найбільш суттєвими причинами проблеми є недосконалість навчально – предметного середовища школи (перш за все, нестача навчальних меблів, які б відповідали антропометричним характеристикам учнів), труднощі у створенні оптимального повітряно–теплого та світлового режиму [13, с 19].

Українські заклади позашкільної освіти лише починають створювати сучасне освітнє середовище, на відміну від закордонних, які вже досягли значного прогресу в цьому напрямку. Втім, вже зараз можна побачити впровадження багатьох інноваційних підходів.

Це обумовлено швидким розвитком освіти, яка ґрунтується на створенні ергономічного простору, що сприяє оптимальному розвитку особистості та підвищенню ефективності навчання. Щоб уникнути перевантаження, втоми та зниження мотивації в навчальному процесі, необхідно оптимізувати всі аспекти

освітнього середовища. Відтак, оптимізація та інтенсифікація навчання мають тісно поєднуватися з ергономічними принципами [13, с 113].

Організація приміщень у центрах дітей та юнацтва має відповідати сучасним вимогам до комфорту, безпеки, функціональності та інноваційності. Перш за все, перед тим, як визначати ергономічні цілі та специфіку обладнання приміщень, необхідно визначити, які функціональні процеси відбуваються в центрах дітей та юнацтва, та які параметри інтер'єру, меблів та обладнання необхідні для їх ефективного забезпечення.

Інтер'єрне середовище культурно – розважального центру має відповідати певному ряду спеціально розробленої системи «навчання – дослідження – розвага». Простір даної установи зобов'язаний поєднувати зони для навчального процесу та розважального середовища, що сприятиме великому збільшенню інтересу до науки і творчості. Таким чином, складові частини інтер'єру повинні надавати психологічні та фізіологічні навантаження з відповідним продовженням функціоналу середовища [13, с 2].

Навчально – виховний процес забезпечується в навчальних кабінетах, які є основними приміщеннями для проведення занять. Інтер'єр цих кабінетів повинен сприяти концентрації та мотивації до навчання. Сучасний дизайн, ергономічні столи та стільці, що регулюються по висоті, шафи для зберігання навчальних матеріалів – все це необхідно для створення комфортного середовища. Крім того, навчальні кабінети мають бути оснащені інтерактивними дошками, комп'ютерами, проекторами та лабораторним обладнанням для проведення різноманітних практичних занять.

Класи майстер – класів та воркшопів мають забезпечувати розвиток художніх, музичних та інших мистецьких здібностей.

Інтер'єр таких приміщень повинен бути надихаючим, з яскравими кольорами і мистецькими творами. Необхідні меблі включають робочі столи, мольберти, стільці для художніх студій, а також спеціальні столи для роботи з глиною або іншими матеріалами. Обладнання повинно включати музичні

інструменти, аудіо та відео техніку, матеріали для малювання, скульптури та рукоділля.

Спортивні зали та секції повинні бути просторими, з гарним освітленням та вентиляцією. Амортизуючі покриття на підлозі зменшують ризик травм, а ергономічні тренажери підходять для дітей різного віку та зросту. Достатній простір для безпечного виконання фізичних вправ і активностей є необхідним для підтримки здорового способу життя.

Бібліотеки та медіатеки сприяють інтелектуальному розвитку дітей. Інтер'єр цих приміщень повинен бути спокійним та затишним. Меблі включають стелажі для книг, зручні крісла та столи для читання, комп'ютерні столи. Обладнання повинно забезпечувати доступ до комп'ютерів з інтернетом та мультимедійних систем для презентацій. Варіанти цифрових бібліотек передбачають використання техніки для читання (планшетів).

Зони відпочинку призначені для соціалізації та релаксації дітей під час перерв. Інтер'єр таких зон повинен бути затишним, з м'якими меблями та ігровими зонами. Меблі можуть включати дивани, крісла – мішки, журнальні столи. Обладнання – настільні ігри, телевізори, музичні системи.

Ергономіка зон відпочинку враховує ідеальні параметри предметів, спирається на антропометричні дані: при дотриманні важливих принципів ергономіки знижується стомлюваність, зберігається здоров'я.

Меблі для зони відпочинку проектують таким чином, щоб врахувати градус нахилу сидіння і спинки [30].

В ігрових кімнатах меблі, як правило, заповнюють весь периметр приміщення з метою залишити максимально вільним простір для гри і навчання дітей. Однак, середовище повинно бути мобільним, багатофункціональним та мати можливості для трансформації. Це пов'язане із «сезонністю» освітньої програми, змінністю функціональних процесів та з можливістю додавання нових функціональних зон. Тому застосування багатоваріантного наповнення: «м'яких модулів», трансформованих меблів та перегородок дозволить урізноманітнити

стандартне вирішення інтер'єру, надасть йому сучасних ознак, допоможе змінювати простір залежно від виду діяльності, зробить його динамічним і цікавим [18, с.4].

Буфети та санітарні кімнати мають забезпечувати належні умови для харчування та гігієни. Інтер'єр цих приміщень повинен бути гігієнічним та функціональним. Меблі таких зон включають столи та стільці для обіду, шафи для зберігання особистих речей. Обладнання повинно включати кухонну техніку, автомати з водою, сучасні санітарні прилади.

Адміністративні приміщення забезпечують управління центром. Інтер'єр таких приміщень повинен бути у офісному стилі з зручним розташуванням меблів для ефективної роботи. Меблі включають офісні столи і крісла, шафи для документів. Обладнання – комп'ютери, принтери, телефонні системи.

Приміщення та меблі повинні бути адаптовані під різні вікові групи та фізичні особливості дітей, забезпечуючи їм зручність та підтримку правильної постави під час навчання та інших видів діяльності. Важливо уникати гострих кутів, використовувати міцні конструкції та екологічно чисті матеріали. Меблі та обладнання мають бути розташовані оптимально для полегшення доступу та використання, а також використовувати приємні кольори та дизайн для створення мотиваційного середовища.

Меблі для сидіння, які анатомічно адаптовані до форми людського тіла, займають мінімальну площу та ефективно інтегруються в інтер'єрні рішення. Вони розробляються з урахуванням забезпечення правильної постави під час сидіння.

Конструкції передбачають можливість регулювання висоти сидіння, спинки та підлокітників, що дозволяє адаптувати їх під антропометричні параметри користувачів різного зросту, забезпечуючи при цьому високий рівень комфорту. Сучасні освітні заклади постійно шукають інноваційні підходи до організації навчального процесу, аби забезпечити максимально комфортні та ефективні умови для учнів.

Робочі місця учнів та інші елементи інтер'єру мають бути мобільними трансформерами, легко пересуватися і складатися. До таких мобільних елементів можна віднести парти і стільці, пуфики, лавочки, крісла, килимки, мольберти, тумбочки тощо. Як індивідуальні, так і групові види навчальних робіт можуть проводитися в різних зонах (секторах) та з різною комбінацією елементів облаштування. Зміна елементів інтер'єру або їх переміщення створює нову творчу атмосферу, викликає інтерес до майбутньої навчальної діяльності [8, с.143].

Ергономічний простір першочергово підпорядковується під індивідуальні потреби відвідувачів центру.

Для дітей та підлітків з порушеннями роботи опорно – рухового апарату важливим є принцип ергономічності в формуванні дизайну центру предметно-просторового середовища, принцип доступності. В свою чергу, для дітей та підлітків з порушеннями слуху важливим є врахування акустичних аспектів; що стосується відвідувачів з психологічними порушеннями, для них необхідно створювати особистий простір для зосередження на виконанні завдань з відсутністю візуальних подразників [7, с 57].

Інтер'єр повинен бути сконструйований так, щоб фізична втома була зведена до мінімуму, але при цьому не втрачалася активність дітей, що забезпечує вільну взаємодію з простором.

Освітлення відіграє вирішальну роль у дизайні, впливаючи на атмосферу, настрій та функціональність приміщень. Правильно обране освітлення визначає не лише зручність користування простором, а й його естетичну привабливість.

Його ефективне використання сприяє підвищенню рівня концентрації та продуктивності дітей. Яскраве та рівномірне освітлення допомагає зменшити втому очей і покращує здатність до навчання. Освітлення впливає на настрій та психологічний стан дітей, що виступає важливим фактором у формуванні творчої активності і сприяє позитивному емоційному фону.

2.3. Вплив кольорів в інтер'єрі закладів позашкільної освіти на психологічний стан дітей

Розуміння людиною, що таке колір, прийшло порівняно зовсім недавно. Першими його дослідили фізики. Вони визначили, що колір, який бачить людина, залежить від довжини хвилі і частоти коливань, що сприймає людське око, при цьому кожен колір має тільки властиву йому довжину хвилі. Тому те, що людина бачить забарвленим певний об'єкт, є результатом відбиття і поглинання променів світла, які падають на цей об'єкт [20, с.9].

Колір є важливим елементом у дизайні інтер'єру, особливо в закладах позашкільної освіти. Він має значний вплив на настрій, поведінку та загальне сприйняття простору дітьми та підлітками. Відповідний підбір кольорової гами може сприяти кращій навчальній діяльності, активній взаємодії та комфортному перебуванню у приміщеннях.

Дизайн інтер'єру закладів позашкільної освіти повинен враховувати вплив кольору на психологічний стан і поведінку дітей.

Відповідне використання теплих і холодних кольорів дозволяє створити гармонійне середовище, яке сприяє активній взаємодії та забезпечує комфортний простір для відпочинку та навчання. Ретельний підбір кольорової гами допомагає не лише покращити естетичний вигляд приміщень, але й позитивно вплинути на розвиток та добробут дітей.

Дослідники Саттон і Альтарріба провели дослідження, де учасників просили оцінити кольори словами, які потім класифікували як негативні або позитивні.

Найпоширенішим кольором суб'єктів, які відповідали негативними емоціями є червоний (57,1%), потім синій (20%) і потім зеленим (5,7%). Найпоширенішою кольоровою реакцією на позитивні слова був жовтий (40,0%), потім червоний (33,3%), а потім синій (20%). На основі цих висновків дослідники дійшли висновку, що неприязнь до червоного кольору викликана асоціація червоного кольору з багатьма різними негативними враженнями, наприклад,

використання вчителем червоного чорнила, щоб відмітити неправильно відповіді на тест або обличчя героя мультфільму червоніє, коли вони сердяться [41].

Результати досліджень показують, що підлітки віддають перевагу нейтральним і холодним тонам на відміну від дорослих які віддають перевагу теплим тонам. Підлітки також віддають перевагу природному освітленню, як і дорослі.

Вченими досліджено, що підліткам важко навчатися у приміщеннях, пофарбованих у теплі кольори. Спектр теплих відтінків формує збуджену поведінку, що перешкоджає концентрації на навчанні. Такі відтінки гармоніюють у ігрових зонах, адже вони активують заряд енергії. Натомість, зелені та сині допомагають покращити концентрацію та увагу, що робить їх ідеальними для навчальних приміщень та зон.

Найбільш досліджений та цікавий аспект кольору – це психологічний вплив на людину та значення кольорів у культурі. Засновником психологічного підходу є Макс Люшер, який розробив загальновідомий кольоровий тест Люшера та є автором таких праць як «Повний кольоровий тест Люшера», «Сигнали особистості», «Колір вашого характеру». На думку Люшера, кожен колір має свій вплив та асоціації, які він викликає коли людина сприймає його органами відчуттів. М.Люшер стверджував, що всі люди сприймають кольори універсально, але кожна людина надає перевагу тому чи іншому кольору залежно від психологічних якостей [11, с.19].

Згідно його теорії існує 4 основних та 4 додаткових кольори. Основними він вважав:

- синій – він символізує спокій та задоволеність;
- синьо-зелений – відчуття впевненості, наполегливість, іноді впертість;
- помаранчево-червоний – символізує силу вольового зусилля, агресивність, наступальні тенденції, збудження;
- світло-жовтий – активність, прагнення до спілкування, експансивність, радісність.

Додаткові кольори – це фіолетовий, коричневий, чорний, нульовий. Ці кольори символізують такі негативні тенденції як тривожність, стрес, страх, засмученість.

При проектуванні дитячого простору до вибору кольору варто підійти відповідально. На думку психологів, діти більш чутливі до кольору, ніж дорослі. Тому фарбування кімнати істотно вплине на настрій, рівень активності і самопочуття [6, с.478].

Колір має декілька напрямків впливу на людину, серед яких вирізняють: психолонічний, оптичний та фізичний.

Психологічний вплив кольору проявляється через відчуття, емоції та думки, які викликаються його оптичними властивостями. Кольори червоного, оранжевого та жовтого спектру є стимулюючими; вони активізують дію, викликають позитивні емоції та сприяють спілкуванню. Зелений колір, асоціюючись із природою та гармонією, підсилює інтуїцію, допомагає концентруватися та викликає почуття безпеки.

Оптична дія кольору – це певна ілюзія або оптичне кольорове явище котре видозмінює бачення предмету, простору, температури. За оптичним впливом кольору умовно вирізняють дві групи: червону – котра уявно наближає і синю – котра віддаляє. Кольори червоної групи (червоний, жовтий, помаранчевий), що належать до складу кольорових уподобань дітей початкових класів, сприймаються як: теплі, важкі, плоскі, горизонтальні за формою. Вважається, що кольори червоної групи з домінуванням теплих відтінків підвищують продуктивність праці на 10-18%, а світлі відтінки (світло-рожевий, світло-жовтий) покращують рівень освітленості у приміщеннях на 20-30%. Кольори червоної групи оптично підвищують температуру в приміщеннях, а синьої груп.

Фізична дія кольору – це його вплив на фізіологію людини обумовлену кількістю та якістю кольору, періодом його дії, віку, статі, психологічного стану людини тощо. Найбільш активним є червоний колір. Кожен наступний колір (рожевий, помаранчевий, жовтий, зелений) зменшує активність впливу.

Червоний, помаранчевий, жовтий кольори – збуджують, сприяють руховій та мозковій активності, пришвидшують кровообіг, сприймаються як теплі. Зелений колір – викликає заспокійливу і розслаблюючу дію, загострюють слух, знижують кров'яний тиск, підвищує та подовжує час рухливо – мускульної працездатності [21, с.110].

Крім заохочення позитивної поведінки та когнітивного розвитку, колір також може відігравати важливу роль у створенні інклюзивного та стимулюючого середовища для дітей з обмеженими можливостями. Для дітей із сенсорною чутливістю або розбіжностями в розвитку певні кольори можуть виглядати переконливими та стимулюючими, тому, обережне використання спокійних кольорів може сприяти створенню інклюзивного середовища, де всі діти можуть відчувати привітність і підтримку.

При підборі кольорів для дизайну інтер'єру варто керуватися схемою 60/30/10, де:

- 60% – головний відтінок;
- 30% – другорядний колір;
- 10% – акцент [40].

Це правило – непідвладна часу техніка, яку використовують дизайнери, була створена для збалансування кольорів. Цей принцип допомагає створити почуття балансу та дозволяє оку сприймати дизайн. Крім того, цим правилом легко користуватися.

60% – це домінуючий колір, який займає більшу частину інтер'єру. Зазвичай він використовується для стін, великих предметів меблів або підлоги. Основний колір створює загальний тон і атмосферу приміщення.

Якщо обраний білий колір як основний, він буде використовуватися для стін і, можливо, великих меблевих елементів, таких як дивани.

30% – додатковий колір підтримує основний колір, додаючи контраст та глибину. Він зазвичай використовується для менших меблів, текстилю (штори, килими) та елементів декору.

10% – акцентний колір додає яскраві та насичені нотки в інтер'єрі, привертаючи увагу та надаючи динамічності. Він використовується для дрібних деталей, таких як подушки, вази, рамки для картин, освітлення.

Ця схема допомагає створити збалансований інтер'єр, у якому жоден колір не переважає над іншими. Основний колір задає тон, додатковий створює контраст, а акцентний додає динамічності та інтересу.

Використання трьох кольорів у різних пропорціях допомагає уникнути одноманітності та додає інтер'єру естетичної привабливості. Це дозволяє створити інтер'єр, який виглядає завершеним і професійним.

Схема дозволяє виділити функціональні зони в приміщенні за допомогою кольору, підкреслюючи важливі елементи інтер'єру та сприяючи їх кращому сприйняттю.

Для створення привабливого середовища для підлітків у закладах позашкільної освіти важливо враховувати кольорові вподобання підлітків. Хоча конкретні статистичні дані можуть варіюватися залежно від регіону та культури, існують загальні тенденції у виборі кольорів серед підлітків, які можуть бути корисними для дизайну таких закладів.

Підлітки часто віддають перевагу яскравим та насиченим кольорам, таким як червоний, синій, зелений та жовтий. Ці кольори зазвичай асоціюються з енергією, активністю та позитивними емоціями.

Окрім яскравих кольорів, підлітки також можуть надавати перевагу спокійним та нейтральним відтінкам, таким як пастельні кольори, сірий, білий та чорний, вони створюють затишну та нейтральну атмосферу.

Визначено, що хлопці надають перевагу синім, зеленим, чорним, червоним кольорам.

Синій – найпопулярніший колір серед хлопців. Він асоціюється з надійністю, спокоєм та розслабленням. Зелений: символізує природу, здоров'я та гармонію. Чорний асоціюється з силою, елегантністю та містичністю. Червоний є кольором енергії, пристрасті та збудження.

Дівчата надають перевагу рожевим, фіолетовим, блакитним, жовтим кольорам.

Рожевий традиційно асоціюється з дівочою ніжністю, романтичністю та граційністю. Фіолетовий є кольором творчості, уяви та мудрості. Блакитний дає відчуття спокою, ясності та чистоти. Жовтий символізує щастя, оптимізм та позитивну енергію.

При підборі кольорів для приміщень закладів позашкільної освіти існують певні правила.

Класи та аудиторії, виконані у яскравих кольорах, таких як жовтий та зелений, можуть стимулювати увагу та навчання, тоді як спокійні кольори, як –от світло – синій, можуть створювати сприятливу атмосферу для концентрації.

Використання теплих та затишних кольорів, таких як пастельні відтінки, може сприяти розслабленню та відпочинку.

В зонах для творчості можуть бути доречні насичені та яскраві кольори, які стимулюють уяву та креативність.

Яскраві кольори можуть надати енергії та позитиву, тоді як спокійні відтінки сприяють концентрації та відпочинку. Різні кольорові вподобання хлопців та дівчат також можуть бути враховані для створення більш інклюзивного та комфортного простору для всіх. Для визначення вподобань щодо кольорів в інтер'єрі вченими Марко Коста, Серхіо Фрументо, Маттіа Незе

Пред'єрі було проведено дослідження для якого було використано унікальну архітектурну обстановку університетського гуртожитку, що складається з шести окремих будівель, які підійшли за кожною архітектурною деталлю та відрізнялися лише кольором інтер'єру (фіолетовий, синій, зелений, жовтий, оранжевий і червоний). Чотиреста сорок три студенти, які проживали в шести будівлях у середньому протягом 13,33 місяців, брали участь у дослідженні, яке оцінювало переваги (відтінок і яскравість), світлі переваги та вплив кольору

на навчання та настроїв [43]. В результаті була сформована статистика вибору кольору інтер'єру яка надавала відсоток відносно статі учасника (рис.9).

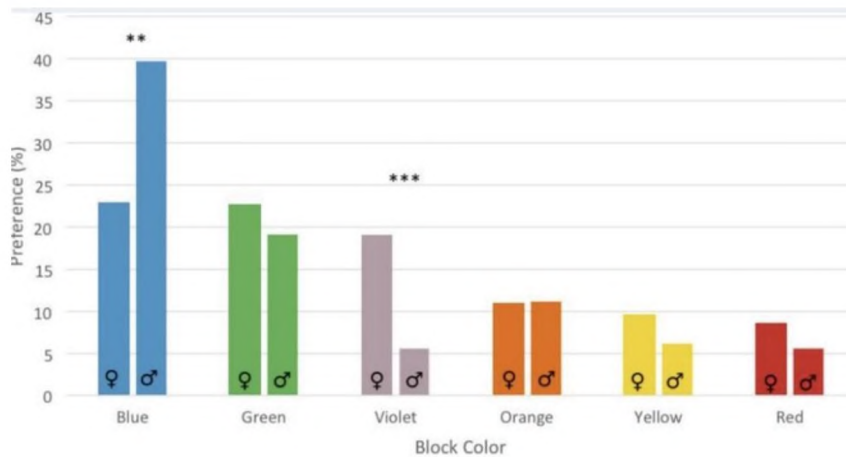

Рис.9. Діаграма вподобань кольору в інтер'єрі.
Зірочки показують рівень значущості гендерної різниці

Переважаючим кольором інтер'єру був блакитний (34,7%), потім зелений (23,1%), фіолетовий (14,1%), оранжевий (11,9%), жовтий (8,7%) і червоний (7,5%).

В ході проведення дослідження Національним університетом технологій та дизайну, було виявлено, що найбільш позитивний вплив на підлітків мають відтінки зеленого кольору в інтер'єрі (рис. 10). Також досить велика частина вважає, що позитивні емоції викликає використання відтінків жовтого та червоного кольору. Натомість, синій колір не викликав великої кількості приємних вражень [4, с.5].

Який колір викликає у Вас найпозитивніші емоції при застосуванні в приміщенні?

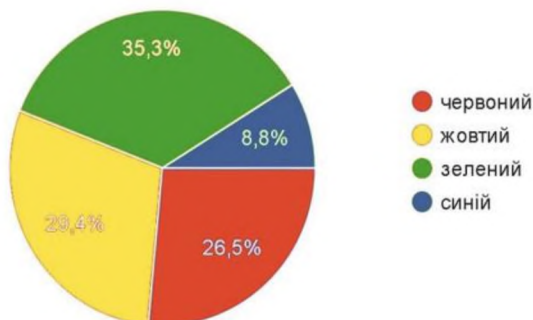

Рис.10. Статистика вподобань кольорів серед опитаних підлітків

Науково доведено, що у дітей, які тривалий час проживають в умовах «колірного голодування», відзначаються навіть затримки інтелектуального розвитку. Таким чином, присутність кольорів також викликає різні емоції, деякі підсилюють почуття задоволення життям і впливають на соціальну поведінку, а деякі навпаки. Все це говорить про пряму дію кольору на тіло і розум людини [4, с3].

Отже, дослідження показали, що відсутність кольорів у середовищі проживання дітей може негативно впливати на їх інтелектуальний розвиток. Це свідчить про те, що кольори мають пряму дію на тіло і розум дитини, викликаючи різні емоції та впливаючи на соціальну поведінку.

2.4. Вимоги до використовуваних матеріалів та освітлення

Ефективне функціонування закладів позашкільної освіти значною мірою залежить від якісного проектування та організації навчального середовища. Одним з ключових аспектів створення комфортних та сприятливих умов для навчання і розвитку дітей є правильний вибір матеріалів та освітлення. Ці фактори впливають не лише на фізичний комфорт та безпеку учасників освітнього процесу, а й на їхню мотивацію, продуктивність та емоційний стан.

В умовах сучасного освітнього процесу, який постійно еволюціонує та адаптується до нових викликів, зростає значення інноваційних підходів до дизайну освітніх просторів. Важливим аспектом є забезпечення екологічної безпеки, енергоефективності та естетичної привабливості навчального середовища, що вимагає ретельного підбору будівельних та оздоблювальних матеріалів. Матеріали повинні відповідати високим стандартам якості, бути стійкими до зношування, легко доглядатися і підтримуватися в належному стані, а також бути безпечними для здоров'я дітей.

Використання природних матеріалів у закладах позашкільної освіти стає все більш популярним завдяки їх численним перевагам. Це стосується не лише

екологічної та естетичної складових, але й їх впливу на здоров'я та добробут дітей.

В основі екологічного підходу до проєктування перебуває ідея доцільного «розумного» використання природних ресурсів і мінімізації негативних впливів урбанізації на навколишнє середовище [10, с.168].

Основними принципами екодизайну є використання натуральних, швидковідновлюючих матеріалів, виробництво яких не впливає негативно на екологію. Вони повинні бути нетоксичними, простими і безпечними в утилізації, або зможливістю повторного використання з мінімальною екологічною шкодою. [15, с.46].

В дизайні інтер'єру екологічного напрямку використовуються кольори природного походження, тому будь які кольори, пігмент яких не створюється шляхом змішування природніх відтінків, не передбачаються у застосуванні в екодизайні. Для екологічного інтер'єру застосовують використання природних оздоблювальних матеріалів (рис.11).

Рис. 11. Застосування екологічних матеріалів в закладах освіти

Так, для оформлення стін вибирають нетоксичні паперові шпалери (однотонні або з невиразним малюнком). Допускається фарбування поверхонь білою водоемульсійною фарбою, або ж у пастельній гамі. Ефектно виглядають

на стінах стабілізований мох та вертикальне озеленення, для якого попередньо потрібно врахувати системи зрошення, освітлення й дренажу. Також стіни можна декорувати дерев'яними панелями, корковими шпалерами та натуральною кам'яною кладкою [29].

Найчастіше стелю фарбують матовою фарбою у білий колір, або ж у світлі відтінки. Особливою прикрасою служать дерев'яні панелі або декоративні балки з дерева.

Для оздоблення підлоги використовують:

- деревину;
- зістарені дошки;
- натуральний камінь;
- бамбукові/пробкові панелі;
- теракотову плитку.

Вибір екологічних матеріалів для інтер'єрів закладів позашкільної освіти відіграє ключову роль у створенні безпечного, здорового та стійкого середовища. Адже не тільки естетика робить природні матеріали популярними в дизайні інтер'єру. Тривалість та легкість догляду також важливі аспекти.

Дерево та камінь володіють високою стійкістю до зношення, а правильний догляд забезпечить їх довговічність та чистоту. Синтетичні матеріали (рис.12) вироблені людиною і часто сконструйовані для конкретних властивостей або характеристик.

Рис.12. Синтетичні матеріали в інтер'єрі

Приклади включають пластикові, ламінат, вінілові та інженерні вироби з дерева. Вони пропонують універсальність і можуть бути розроблені для імітації природних матеріалів [35].

Синтетичні матеріали відіграють важливу роль у дизайні інтер'єру закладів позашкільної освіти завдяки своїм численним перевагам, таким як довговічність, різноманітність кольорів та текстур, легкість у догляді та вартість. Завдяки їхнім властивостям, синтетичні матеріали сприяють довговічності та естетичній привабливості приміщень, відповідаючи при цьому всім необхідним стандартам безпеки та гігієни.

Текстильні матеріали сприяють не лише візуальній естетиці простору, але й створюють його тактильні та сенсорні відчуття [23]. Для дітей з обмеженими можливостями, які можуть мати підвищену сенсорну обізнаність, вибір текстилю стає вирішальним. М'які та зручні тканини можуть посилити відчуття безпеки, тоді як текстуровані матеріали можуть забезпечити сенсорну стимуляцію [16].

До текстильних матеріалів в інтер'єрі закладів позашкільної освіти відносяться можна віднести: штори, оббивка меблів, килими (при наявності) м'які підлогові покриття оббивка певних зон (рис. 13).

Рис. 13. Застосування текстильних матеріалів в інтер'єрі для оббивки

Гнучкість і адаптивність матеріалів задовольняють потребу в універсальному плануванні інтер'єру. У майбутньому ми можемо побачити матеріали, які зможуть адаптуватися до мінливих потреб, зменшуючи потребу у масштабних реконструкціях.

Освітлення може впливати на наш настрій і поведінку. Яскраве освітлення холодних тонів може підвищити фокус і концентрацію, а більш тьмяне, тепле освітлення може розслабити та заспокоїти. Це означає, що освітлення можна використовувати для створення різних настроїв у різних приміщеннях, наприклад, у кімнаті для ігор, що заряджає енергією, або у затишній кімнаті для відпочинку.

Дослідження показали, що колірна температура світла також може впливати на настрій. Тепле біле світло (2700К-3000К) заспокоює та розслабляє, а холодне біле світло (4000К-5000К) заряджає енергією та стимулює. Відомо, що денне світло (5000К-6500К) також покращує настрій і продуктивність [47].

Колірна температура світла також значно впливає на емоційний стан дітей. Тепле біле світло (2700К-3000К) заспокоює та розслабляє, тоді як холодне біле світло (4000К-5000К) заряджає енергією та стимулює активність. Денне світло (5000К-6500К) покращує настрій і продуктивність, що особливо важливо в навчальних зонах.

Серед архітекторів існує твердий консенсус щодо того, що хороший дизайн освітлення може значно покращити комфорт внутрішніх приміщень, додавши величезної естетичної, функціональної та екологічної цінності. Крім того, вибір системи освітлення може сприяти підвищенню ефективності та стійкості всередині будівлі в цілому [44].

Перебування дітей в навчальних закладах протягом тривалого часу вимагає створення для них належних санітарно – гігієнічних умов. Світловий клімат в навчальних приміщеннях є одним із важливих складових впливу на дитячий організм [5, с. 180]. Постійне навантаження на очі дітей через погане освітлення робочих поверхонь або зон для навчання може уповільнити їх розвиток, що призводить до порушень зору. Тому контроль рівня освітленості робочих місць навчальних закладів є важливим заходом для забезпечення здорових умов навчання.

Відповідно до ДБН В.2.5-28-2018 «Природне і штучне освітлення» пунктів 6.1, 8.1.1 вимоги до освітлення у закладах освіти наступні:

Приміщення з постійним перебуванням людей повинні мати природне освітлення. Без природного освітлення допускається проектування приміщень, які визначені відповідними державними будівельними нормами та стандартами, а також приміщення, розміщення яких дозволено в підвальних поверхах будівель.

Для загального штучного освітлення доцільно використовувати розрядні та світлодіодні джерела світла, які за однакової потужності з тепловими джерелами (світлодіодні лампи) мають більшу світлову віддачу та більший термін експлуатації.

Для загального штучного освітлення приміщень слід використовувати найбільш енергоекономічні джерела світла, віддаючи перевагу при рівній потужності джерелам світла з більшою світловіддачею та строком служби з виконанням вимоги не знижувати якість освітлювального устаткування для зниження енерговитрат.

Дослідження показують, що фізичне навчальне середовище впливає на успішність і добробут дітей, підтримуючи їх розвиток у дорослому віці [42].

Фізичні аспекти середовища навчання вимірюється різними факторами, такими як повітря якість, рівень шуму/музика, рослини та освітлення, як повідомляється, впливають на продуктивність дітей.

Вченими встановлено, що освітлення є важливим фактором, який впливає на навчання дітей, а тому являється ключовим аспектом цього фізичного середовища. Функції людського організму взаємопов'язані зі світлом, демонструючи критичну роль, яку світло відіграє в оптимальних критичних середовищах, особливо звертаючи увагу на важливість світла для зорових здібностей, температури тіла та здорового способу життя через вітамін D. Візуальні, когнітивні та поведінкові навички дітей розвиваються завдяки увазі, пильності та підтримці дитячих емоцій, які є основними рушійними силами продуктивності та функціонування дітей.

Крім емоційного та фізичного впливу освітлення на стан дітей, було доведено, що воно впливає на когнітивні, поведінкові та візуальні навички.

Отже, для створення оптимальних умов у позашкільних закладах важливо правильно вибирати матеріали та освітлення.

Вибір матеріалів у закладах позашкільної освіти базується на принципах безпеки, екологічності, довговічності та зручності в догляді це особливо важливо для дітей, чий організм є більш чутливим до хімічних впливів. Крім того, натуральні матеріали мають естетичну привабливість, прямо асоціюючись з природою.

Синергія між правильно підібраними матеріалами та освітленням допомагає створити середовище, яке сприяє всебічному розвитку дітей. Оптимальне освітлення забезпечує не тільки комфорт, але й ефективність навчального процесу.

Висновки до II розділу

У другому розділі було розглянуто основні положення щодо організації інтер'єрів приміщень центрів дітей та юнацтва на основі чого зроблено наступні висновки:

1. Оскільки центри дітей та юнацтва виконують безліч функцій, сучасні заклади мають керуватися принципами організації універсального простору, який може змінюватися і трансформуватися з часом відповідно до потреб відвідувачів, що дозволить адаптувати приміщення для різних заходів і забезпечить гнучкість у використанні простору.

2. Різниця між віковими групами дітей вимагає ретельного планування будівель і їх функціонального зв'язку з різними зонами, враховуючи необхідність створення гнучкого та адаптивного середовища, підпорядкованого під кожен вікову категорію.

3. Художній образ центру повинен викликати інтерес у відвідувачів, тому необхідно керуватися новаторськими ідеями і підходом до організації дитячого та підліткового простору.

4. Ергономічно оптимізований простір допомагає підтримувати активність дітей, що знижує фізичну та психологічну втому до мінімуму. Принципи ергономіки в дизайні інтер'єрів дитячих центрів мають будуватися на врахуванні індивідуальних потреб дітей, що дозволяє створити доступне та функціональне середовище для всіх.

5. Колір відіграє ключову роль у дизайні інтер'єру, особливо в освітніх закладах, впливаючи на настрій, поведінку та сприйняття простору дітьми та підлітками. Для створення ефективного освітнього простору необхідно враховувати психологічні аспекти кольору, забезпечуючи таким чином сприятливі умови для розвитку та добробуту дітей.

6. Матеріали, використовувані у позашкільних закладах, повинні відповідати вимогам безпеки, екологічності та довговічності. Використання

натуральних матеріалів, які мають естетичну привабливість та екологічну безпеку, сприяє створенню сприятливого середовища для розвитку дітей.

7. Належне освітлення забезпечує комфортні санітарно – гігієнічні умови, знижує навантаження на їхні очі та запобігає порушенням зору. Правильно обране освітлення впливає на настрій, продуктивність та здоров'я дітей.

РОЗДІЛ III. ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ ЦЕНТРУ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

3.1. Загальні дані

Чернігів – місто-герой на правому березі річки Десни, адміністративний центр Чернігівської області. Це одне з найдавніших міст України, засноване наприкінці VII століття.

Територія Чернігова розділена на два райони: Деснянський та Новозаводський. Місто славиться своїми цінними історичними пам'ятками, що пов'язані з епохами Київської Русі та Гетьманщини. Його історичний центр є кандидатом на внесення до об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО [38].

Чернігів є одним із популярних туристичних напрямків в Україні, що приваблює численних туристів своїми визначними пам'ятками, багатою історією та культурною спадщиною. Відвідування Чернігова дає можливість насолодитися унікальною подорожжю багатомістовою історією України.

Чернігів може похвалитися численними визначними пам'ятками, які включені до списку архітектурних та історичних пам'яток України. Серед них можна виділити: Спасо – Преображенський і Борисоглібський собори, Єлецький монастир з Успенським собором, некрополь на Болдиних горах, Троїцький монастир, Красна площа, П'ятницька церква та Катерининська церква. Кожна з цих пам'яток має свою унікальну історію та архітектурну цінність, що робить Чернігів важливим культурним і туристичним центром України.

Таким чином, Чернігів не тільки зберігає історичну спадщину, але й активно сприяє розвитку туризму та культурного обміну, роблячи вагомий внесок у збереження і популяризацію національної історії та культури.

Центр дітей та юнацтва буде розташований у серці стародавнього міста чернігівського Дитинця. «Дитинцем» або «Кремлем» називалася внутрішня, найбільш укріплена частина стародавніх міст Київської Русі. Дитинець давнього Чернігова розташований на мису, у місці злиття річки Десни і Стрижня. Знаходячись на перетині головних природних напрямів, він займає пануюче

положення серед оточуючого ландшафту. Саме таке місцезнаходження дитинця забезпечувало найбільш сприятливі умови для контролю над округою і візуального зв'язку з нею. Через це в стародавні часи його територія була найзручнішим місцем для оселення людей.

Чернігівський дитинець сьогодні (рис.14) є поєднанням історичних пам'яток, зелених зон та сучасної туристичної інфраструктури. Це місце, де можна зануритися в історію, насолодитися природою та культурними заходами. Сьогодні територія дитинця оточена доглянутими парками та садами. Тут росте багато старих дерев, є численні алеї та квіткові клумби, які створюють приємну атмосферу для прогулянок [39].

а)

б)

в)

г)

*Рис. 14. Дитинець. Чернігів а) Державний архів Чернігівської області;
б) Борисоглібський собор; в, г-паркова зона.*

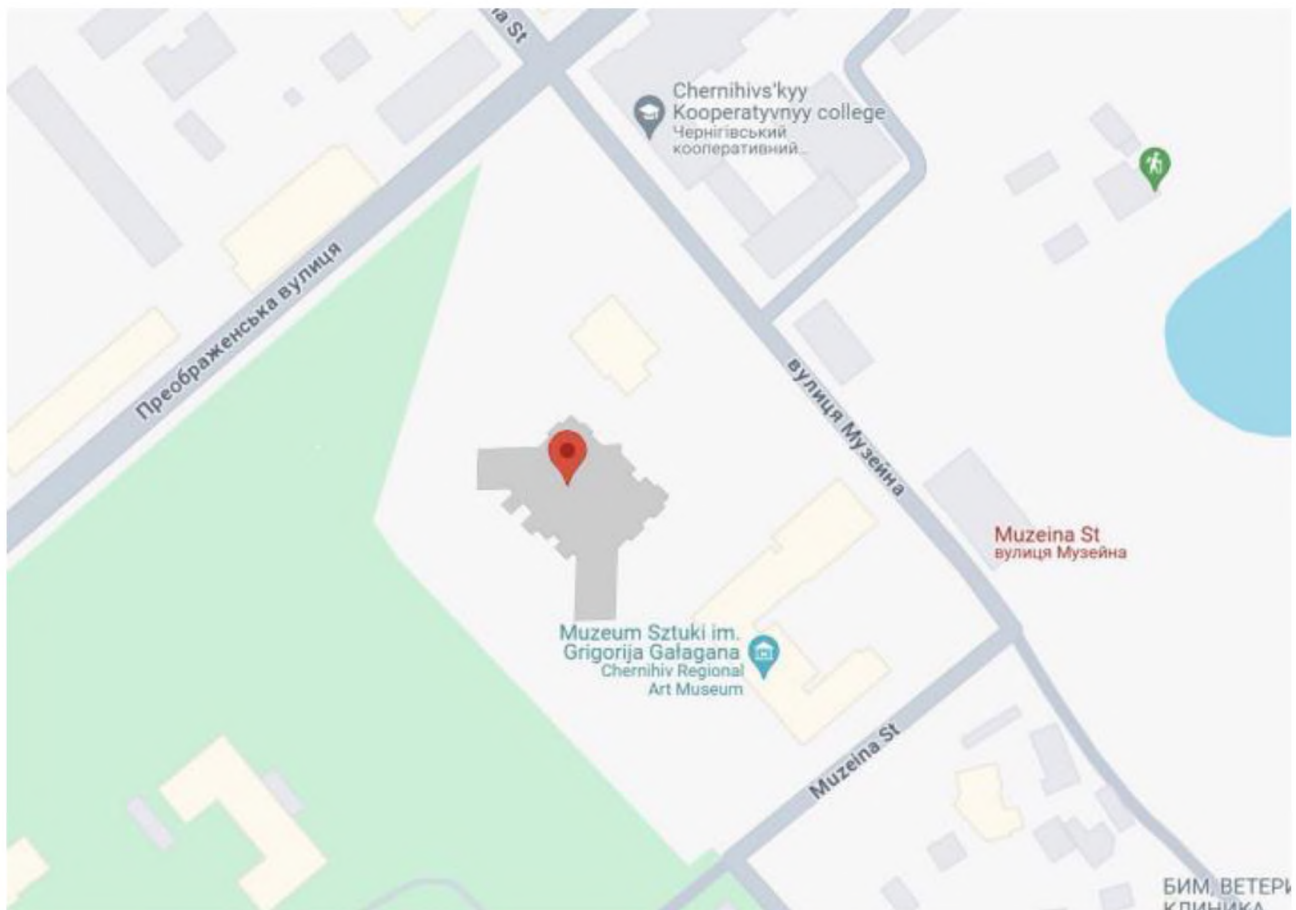
Центр дітей та юнацтва знаходитиметься у самому серці Чернігова. Розташування у історичному місці дозволяє дітям та юнацтву безпосередньо знайомитися з історією свого міста та країни. Це сприяє патріотичному вихованню та розширенню кругозору. Наявність поруч численних музеїв, церков та інших пам'яток надає можливості для проведення екскурсій та інтеграції історичних знань у навчальні програми.

Центр міста забезпечує легкий доступ до дитячого центру для дітей та їхніх батьків з різних частин міста завдяки гарній транспортній розв'язці. Наявність поруч кафе, магазинів, медичних закладів та інших важливих об'єктів робить перебування у центрі зручним і комфортним.

Дитинець оточений парками та зеленими насадженнями, що створює сприятливу екологічну обстановку для дітей. Зелена зона дозволяє організовувати численні активності на свіжому повітрі, що важливо для фізичного розвитку та здоров'я дітей. Центр міста також часто є місцем проведення різноманітних культурних та соціальних заходів, фестивалів та виставок, в яких можуть брати участь діти.

Розміщення центру дітей та юнацтва у Чернігівському дитинці забезпечує інтеграцію історичних, культурних, освітніх та екологічних аспектів. Це не лише збагачує досвід дітей, але й створює сприятливі умови для їхнього розвитку у всебічному аспекті. Центральне розташування, доступність, безпека та можливості для співпраці роблять це місце ідеальним вибором для дитячого центру.

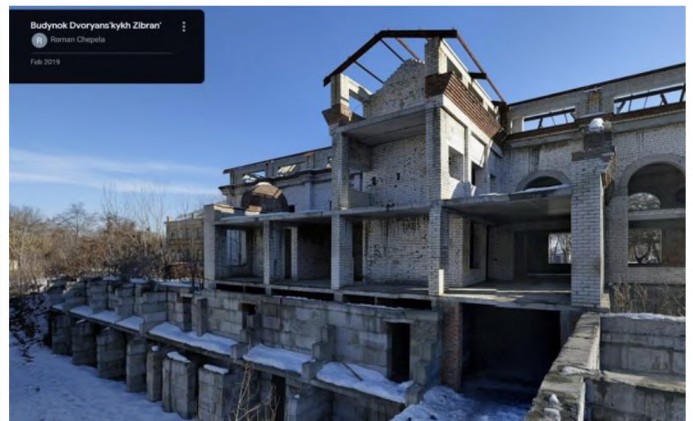
Центр дітей та юнацтва буде розташований на вулиці Музейна на місці покинутого Будинку дворянських зібрань (рис.15), який був зруйнований ще у 1941 році. У 2004 році Чернігівською міською радою було прийняте рішення про передачу ділянки приватній фірмі для будівництва готельно – туристичного комплексу «Дворянське зібрання». Реалізація проєкту розпочалася у 2007 році, проте згодом виявилось, що забудовник вирішив припинити проєкт. Після чого постановою суду було винесено вердикт розібрати недобудову [28].

а)

б)

в)

Рис.15. а) Ситуаційна схема; б,в-фотофіксація будівлі.

3.2. Благоустрій прибудинкової території

Під час проектування благоустрою територій громадських приміщень треба дотримуватися протипожежних, санітарно – гігієнічних, конструктивних, технологічних вимог, спрямованих на створення сприятливого для

життєдіяльності людини довкілля, збереження і охорони навколишнього природного середовища, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Відповідно до ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій», пункту 5.5; 5.6.5:

—по периметру земельної ділянки закладу освіти слід передбачати захисну зелену смугу (дерева, кущі, газон) завширшки не менше 1,5 м, а з боку вулиць - не менше ніж 3 м;

—обов'язковий перелік елементів благоустрою на території проїздів має включати: тверді види покриття, елементи сполучення поверхні проїзду з газоном і тротуаром, озеленення, освітлювальне обладнання, пристрої для відведення стічних вод, що утворюються внаслідок випадання атмосферних опадів;

—під час проектування, будівництва та реконструкції об'єктів благоустрою обов'язково необхідно передбачати створення безбар'єрного середовища для маломобільних груп населення згідно з ДБН В.2.2-17.

У проєкті центру ландшафтний дизайн навколо будівлі включає місцеві рослини та дерева, які добре підходять до місцевого клімату, сприяють біорізноманіттю та потребують мінімальної кількості води.

Вздовж території розташовані місця для сидіння з озелененням. Зони відпочинку на відкритому повітрі з декоративними квітниками створені для заохочення активного відпочинку та взаємодії, забезпечуючи плавний перехід між будівлею та її природним оточенням.

Мощення доріжок виконано з водопроникної бруківки з візерунками концентричних кіл, що створює привабливий візуальний ефект, який може бути цікавим для дітей. Водопроникна бруківка дозволяє воді проникати через поверхню та проникати в ґрунт, що допомагає зменшити стікання води, запобігає ерозії ґрунту та покращує водопостачання для рослин.

Водопроникна бруківка ефективно використана в благоустрої територій дитячого центру, що не тільки покращує екологічну ситуацію, але й створює

більш безпечні та комфортні умови для дітей, запобігаючи утворенню калюж та знижуючи ризик ковзання. Таким чином, використання водонепроникної бруківки є оптимальним рішенням для благоустрою дитячого центру, особливо в контексті сучасних вимог до екологічної стійкості та безпеки.

По периметру території центру простягається захисна зелена смуга, що відокремлює її від проїжджої частини та суміжних територій. Перед входом у центр розташовані круглі лави з озелененням, що створює затінок. Також на території розміщені композиції з квітників, що не лише покращує естетику, але й створює природні місця для відпочинку та спілкування.

Благоустрій території центру (рис.16) не тільки прикрашає навколишній простір, але й виконує важливу екологічну функцію, адже сам центр знаходиться у парковій зоні з великою кількістю рослин та дерев, що забезпечує чисте повітря та постійний зв'язок з природою. Використання декоративних дерев, кущів і квіткових клумб створює приємну атмосферу і сприяє релаксації дітей під час перерв між заняттями.

Рис.16. Схема благоустрою території центру дітей та юнацтва

Озеленення території забезпечує не лише естетичну привабливість, але й екологічну користь, покращуючи якість повітря та створюючи тіньові зони. Це також важливо для психологічного комфорту дітей.

У північно – східній частині території розташований дитячий баскетбольний майданчик, оточений зеленими насадженнями та зоною відпочинку з лавками. Майданчик має рівну та гладку поверхню, пофарбовану у синій та жовтий кольори, таке забарвлення забезпечує хороший візуальний контраст, допомагаючи гравцям краще орієнтуватися на полі.

Майданчик оснащений сучасними освітлювальними приладами, які забезпечують достатнє освітлення у вечірній час. Це дозволяє дітям та підліткам займатися спортом навіть після заходу сонця.

Територія ігрового поля огорожена невисокою сіткою, що забезпечує безпеку гравців і запобігає вилітанню м'яча за межі поля. Спортивні ігри сприяють соціалізації дітей, до того ж баскетбол є командною грою, яка допомагає розвивати навички співпраці та комунікації.

Пішохідні доріжки центру зручні та безпечні, з належним освітленням у вечірній час. На території розташована достатня кількість сміттєвих баків і місць для збору вторинної сировини, що сприятиме екологічному вихованню дітей.

Благоустрій території центру облаштований за екологічними принципами. На території розташовані сортувальні контейнери, що має кілька значних переваг:

—сприяє екологічній свідомості та відповідальності дітей:

освіта щодо сталого розвитку: сортувальні контейнери навчають дітей та молодь важливості переробки та управління відходами. Це прищеплює звички, які сприяють екологічній стійкості з раннього віку.

Практичне навчання: використовуючи сортувальні контейнери, діти можуть навчитися практичним аспектам сортування відходів, розумінню, які матеріали підлягають переробці та як переробка приносить користь довкіллю.

—Створює чисте та здорове середовище:

гігієнічні умови: правильне управління відходами за допомогою сортувальних контейнерів допомагає підтримувати чистоту довкілля та зменшує ризик виникнення шкідників і поширення хвороб.

Естетична привабливість: чисте та добре організоване середовище є більш привабливим та гостинним для дітей та молоді, сприяючи позитивній атмосфері у центрі.

—Покращує навчальне середовище:

виховання цінностей: інтеграція сортувальних контейнерів у діяльність молодіжного центру виховує такі цінності, як відповідальність, повага до довкілля та громадські послуги.

Запровадження сортувальних контейнерів у молодіжному центрі є проактивним кроком до виховання екологічно свідомого та відповідального покоління. Це покращує навчальний досвід, сприяє сталим практикам та створює чисте, здорове та привабливе середовище для дітей та молоді. Такий підхід не тільки приносить користь найближчій громаді, але й допомагає прищеплювати життєві цінності та звички, що підтримують глобальні зусилля щодо сталого розвитку.

На території центру по периметру розташовані енергоефективні світильники. Таке рішення було вмотивовано тим, що енергоефективні світильники споживають менше електроенергії, що дозволяє зменшити витрати на оплату електроенергії. Це особливо важливо для дитячих центрів, де може бути значна кількість освітлення, а енергозбереження може стати додатковою можливістю для витрат на інші потреби.

Зменшення споживання енергії також означає зменшення викидів в атмосферу та екологічний вплив. Використання енергоефективного освітлення допомагає зменшити викиди парникових газів та інших шкідливих речовин, сприяючи екологічно чистій та здоровій атмосфері для дітей. На покрівлі центру розміщена комбінація енергоефективних панелей і елементів озеленення, що

дозволяє максимально використати доступний простір та забезпечити численні переваги для дитячого та юнацького центру.

Вироблення власної електроенергії робить центр менш залежним від зовнішніх постачальників електроенергії, що може бути особливо важливо під час перебоїв у постачанні або зростання цін на електроенергію.

Загалом, встановлення енергоефективних панелей на даху дитячого та юнацького центру – це інвестиція у майбутнє, яка сприяє економії коштів, захисту довкілля, освіті та сталому розвитку громади.

Третій поверх центру має вихід на терасу, що слугує місцем для відпочинку та комунікації дітей у теплі сонячні дні. На терасі розташовані круглі столи, за якими діти можуть провести час за спілкуванням на відкритому повітрі, що сприяє покращенню здоров'я та сприяє зменшенню стресу.

Тераса може слугувати простором для групових занять та спілкування. Також тераса може бути використана для вирощування рослин або інших екологічних ініціатив, що допомагає виховувати екологічну свідомість у дітей. Влітку ця зона може слугувати для проведення гуртків з екологізації.

3.3 Архітектурно – конструктивне рішення будівлі

Центр дітей та юнацтва – це триповерхова будівля з складною багатокутною формою, що створює функціональні та естетично привабливі простори для різноманітних занять. Загальна товщина зовнішніх стін становить 500 мм, що забезпечує високу тепло- та звукоізоляцію.

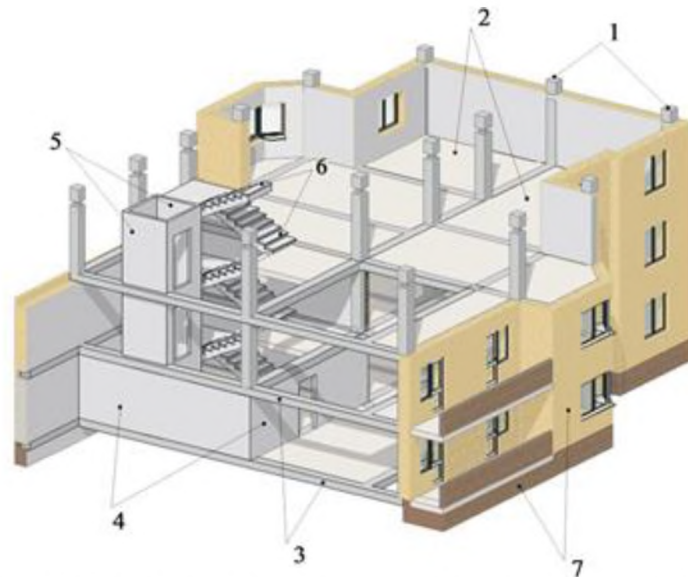
Архітектурне рішення дитячого центру відзначається своєю інноваційністю та динамічним дизайном, який привертає увагу своєю нестандартною композицією та використанням різноманітних матеріалів і конструктивних рішень.

Фасад проєктованого центру складається з ряду виступаючих квадратних елементів, які створюють динамічну та сучасну архітектурну композицію. Ці

квадрати мають різну глибину та розташовуватись на різних рівнях, що додає фасаду тривимірності та інтересу та підкреслює сучасність дизайну.

Основу будівлі складає міцна каркасна система зі залізобетонних колон та балок (рис.17), що забезпечують стійкість та рівномірний розподіл навантажень. Каркас дозволяє реалізувати відкритий план поверхів з мінімальною кількістю внутрішніх опор.

Рис.17. 1- Опорні колони, 2- плити перекриття, 3- несучі ригелі, 4- діафрагми жорсткості шляхів евакуації, 5- технологічна шахта, 6- сходові марші, 7- самонесучі зовнішні стіни

Основна компоувальна перевага каркасних систем у свободі планувальних рішень, у зв'язку з рідко розставленими колонами, що мають укрупнені кроки в поздовжньому та поперечному напрямках. Системі притаманний чіткий поділ на несучі та огорожувальні конструкції. Несучий кістяк (колони, ригелі і диски перекриттів) приймає всі навантаження, а зовнішні стіни виконують роль огорожувальних конструкцій, приймаючи лише свою вагу (самонесучі стіни)

При подібній конструкції будівлі важливо враховувати всі структурні навантаження, які будуть діяти на виступаючі елементи, щоб забезпечити їхню надійність та довговічність. Виступаючі квадратні елементи підтримуються

консольними балками, що забезпечують їх стійкість та надійність. Це дозволяє створювати великі виступи без додаткових опорних конструкцій.

Консольне кріплення дозволяє створити надійну конструкцію, що підтримує на вазі досить вагомні комунікаційні та дизайнерські рішення [41].

У будівництві консольні балки часто використовуються для створення балконів, навісів, виступаючих частин будівель тощо. Вони дозволяють створювати конструкції, які виглядають легкими і сучасними, не захаращуючи простір додатковими опорами або колонами.

Великі панорамні вікна різних розмірів забезпечують природне освітлення приміщень та гру світла, створюючи позитивний настрій та комфортні умови для навчання або інших активностей. Відкриті плани поверхів дозволяють гнучко використовувати простір для різних потреб, від навчальних класів до ігрових зон. Виступаючі елементи будівлі завдяки консольній конструкції підтримуються без видимих підпор або колон. Консольні балки, вбудовані в основну структуру будівлі, забезпечують необхідну міцність і стійкість балконів.

Несучі стіни стратегічно розташовані, щоб підтримувати будівлю, одночасно максимізуючи дизайн відкритого планування.

Бетонні монолітні стіни використовуються в будівництві для малоповерхових будинків, багатоповерхових будинків та в промисловому будівництві. При влаштуванні заливних залізобетонних стін досить просто побудувати будівлю будь – якої конфігурації. Використання монолітних стін, дає широкі можливості для архітектури та дизайну.

Монолітні залізобетонні плити: це суцільні бетонні плити, армовані сталеву арматурою. Вони відливаються на місці і забезпечують високу міцність та жорсткість. Монолітні плити дозволяють створювати великі прольоти і можуть підтримувати важкі навантаження.

Енергоефективність: Інтеграція енергоефективних технологій, таких як сонячні панелі і системи теплоізоляції, дозволить знизити експлуатаційні витрати.

Безпека і зручність: інтеграція сучасних систем безпеки, ліфтів і пандусів для забезпечення доступності всіх приміщень.

Будівля побудована на залізобетонному фундаменті, який забезпечує стійкість і витримує велику вагу конструкції. Установка залізобетонного фундаменту передбачає тривалий технологічний процес армування бетону. У підсумку з'являються бетонні плити, що мають підвищену міцність. Вони заповнені арматурним каркасом, основна функція якого – це посилення залізобетонного фундаменту. Крім того, він захищає споруду від передчасного руйнування [31].

Конструкція даху включає як плоскі, так і злегка похилі секції для полегшення дренажу дощової води та мінімізації накопичення води. Використовувані матеріали включають високоякісні атмосферостійкі мембрани та ізоляційні шари, які забезпечують енергоефективність.

Вікна та отвори призначені для оптимізації природного освітлення та вентиляції. Великі вікна від підлоги до стелі стратегічно розташовані, щоб забезпечити панорамний краєвид і з'єднати внутрішній простір із зовнішнім простором. Великі скляні панелі створюють відчуття прозорості та відкритості, дозволяючи природному світлу заливати внутрішні простори.

Для всіх вікон використовується вискооефективне склопакет, що забезпечує чудову теплоізоляцію та енергоефективність. Скло також оброблено для зменшення ультрафіолетового випромінювання та підвищення безпеки.

3.4. Дизайн-концепція закладу

Сучасний стиль в дизайні інтер'єрів центрів дітей та юнацтва є відображенням сучасних тенденцій у вихованні та розвитку молоді. Цей стиль визначається не лише естетичними аспектами, а й функціональністю, безпекою та комфортом.

На першому етапі розробки сучасного дизайну інтер'єру центру дітей та юнацтва було враховувано потреби та інтереси молодих людей. Простори центру

сприяють розвитку креативності, творчості, соціальних навичок та сприяють самовираженню. У проекті фігурують яскраві кольори та цікаві форми меблів, що стимулюють зорову та тактильну сприйнятливність. Інтер'єр центру поєднаний з елементами екологічної свідомості, що виражено у застосуванні природних матеріалів.

Простори повинні бути організовані таким чином, щоб забезпечити оптимальне використання кожного квадратного метра та зручний доступ до всіх необхідних зон: зони для навчання, творчості, спорту, відпочинку та соціалізації.

Основною ідеєю проекту було створення концепції «будиночків». Передісторія цієї ідеї зародилася при роздумах про те, що було б цікавим саме для дітей, який інтер'єр перенесе їх у світ казок та фантазій. Звідси, було згадано про те, що кожна дитина або підліток у дитинстві мріяли про «будиночок на дереві» або про «будиночок у лісі». Задумка, скоріше, відноситься до другого варіанту.

В інтер'єрі центру було створено принцип невеликих, окремих зон всередині великого приміщення. Ці «будиночки» можуть мають різне призначення і створюють відчуття приватності та індивідуальності в межах спільного простору. Залежно від зон, будиночки відіграють різні функції: в зоні кафе вони відіграють роль комфортних місць для перекусу або зустрічі на каву; в зоні онлайн-бібліотеки вони виступають як місця для усамітнення за читанням улюбленої книги; у ігрових зонах вони слугують мобільними стелажками для зберігання дитячих настільних ігор.

Усюди в інтер'єрі просліджується дана стилістика. Кожен «будиночок» має своє забарвлення. В одних зонах-вони з яскравим принтом, в інших-просто виготовлені з дерева, в третіх – з комбінованою стилістикою. Але всіх їх об'єднує одна тематика-природа, що проявляється у тематичних зелених кольорах або дерев'яних матеріалах.

«Будиночки» в інтер'єрі дитячого центру виступають як модульні елементи і легко переміщуватися або змінюють свою конфігурацію в залежності

від потреб. Це забезпечує гнучкість використання простору і дозволяє адаптувати його під різні події або активності.

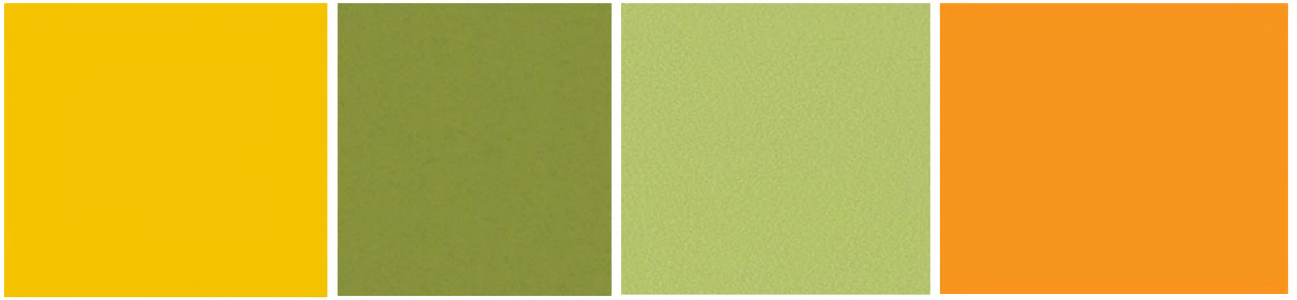
Вони створюють затишне і захищене середовище. Всередині вони обладнані зручними меблями та освітленням. Таким чином, концепція «будиночків» в інтер'єрі є сучасним і ефективним рішенням, яке дозволяє створювати різноманітні, функціональні та привабливі простори, адаптовані під конкретні потреби юних відвідувачів.

Кольорова палітра дитячого центру гармонійно поєднує нейтральні базові кольори (білий, бежевий, сірий) з природними акцентними (дерев'яні, зелені, жовті, оранжеві відтінки). Така комбінація створює спокійне, але водночас цікаве середовище, яке є привабливим і функціональним. Нейтральні кольори забезпечують універсальність і легкість, тоді як природні акценти додають затишку та індивідуальності.

В інтер'єрі використана нейтральна кольорова палітра в оздобленні стін, однак зроблено кольорові акценти на умеблюванні. Нейтральна кольорова палітра, зокрема відтінки бежевого та білого, створюють спокійну та гармонійну атмосферу.

Основним кольором виступає білий, що створює відчуття чистоти, простору і світла та робить приміщення візуально більшим та яскравішим. В інтер'єрі центру даний колір виступає відмінним фоном для інших кольорових акцентів, застосованих в інтер'єрі.

Бежевий колір домінує в оздобленні колон та підлогового покритті першого поверху, що створює спокійну та розслаблюючу атмосферу. Вони гармонійно поєднуються з білим кольором, додаючи інтер'єру елегантності та комфорту. В якості акцентних кольорів в інтер'єрі застосовано жовтий, зелений, оранжевий кольори та їх відтінки, що спирають розвитку творчості та уяви, додають енергії та життєвості простору (рис.18). Вони використані з метою створити динамічне, енергійне середовище та виділити певні зони або елементи інтер'єру.

Рис.18. Акцентні кольори в інтер'єрі центру дітей та юнацтва

У «будиночках» та інших дерев'яних елементах використані природні відтінки коричневого та зеленого кольорів. Це додає інтер'єру духу природності. Зелений колір, який можна бачити в декоративних елементах «будиночків», асоціюється з природою та спокоєм, створюючи баланс у приміщенні.

Загалом, кольорова палітра дитячого центру гармонійно поєднує нейтральні базові кольори (білий, бежевий, сірий) з акцентними природними кольорами (зелений, жовтий, оранжевий). Така комбінація створює спокійне, але водночас цікаве середовище, яке є привабливим і функціональним. Нейтральні кольори забезпечують універсальність і легкість, тоді як акцентні додають нотку індивідуальності.

3.5. Функціональне зонування та планувальне вирішення

Функціональне зонування навчальних просторів дозволяє оптимально використовувати наявний простір, забезпечуючи достатньо місця для кожної активності. Це гарантує, що жодна зона не буде перенавантажена або недовикористана. Центр дітей та юнацтва було поділено таким чином, щоб організувати цікаве для дітей середовище і в той же час максимально ефективно використати його площу.

У процесі виконання проекту було розроблено спеціалізовані зони для різних видів діяльності – навчання, творчості, спорту, відпочинку. Основною метою постало створення інклюзивного середовища з врахуванням потреб різних груп дітей з особливими потребами.

Планувальне рішення центру було спрямоване на полегшення управління та контролю усіма процесами, а також сприянню кращій організації роботи та зниженню стресових ситуацій.

У проєкті були розроблені спеціальні обладнані зони для творчості, такі як художні майстерні та музичні студії, гуртки акторського мистецтва, кабінети воркшопів, сучасні комп'ютерні класи, класи для вивчення іноземних мов, актова зала для проведення різних видів заходів, а також приміщення для активних та розумових ігор, зон релаксації та відпочинку.

Функціональне зонування центру дітей та юнацтва легко адаптоване до змінних потреб. Наприклад, одна зона може використовуватися для різних активностей в залежності від часу дня або конкретних потреб.

Планувальне рішення першого поверху центру дітей та юнацтва було розроблене з урахуванням забезпечення максимальної зручності у використанні простору.

Перший поверх містить наступні зони:

- зона рецепції;
- лаунж-зона;
- гардеробна;
- актова зала;
- ігрова зона;
- тиха зона;
- адміністративна зона;
- зона кафе;
- випадкові зони;
- зона санвузлів.

Зона рецепції дитячого центру слугує основним місцем для прийому відвідувачів. Тут розташована рецепція, де адміністратори зустрічають юних гостей та їхніх батьків. Стійка рецепції складається з двох рівнів: 700мм, та 900мм. Таке рішення було обумовлене забезпеченням універсального доступу до

інформації. В цій зоні розташовані місця для очікування, що включають комфортні дивани та журнальні столики.

Лаунж зона включає комфортабельні крісла для сидіння яскравого акцентного жовтого кольору, з цікавою формою ніжок, конфігурація яких повторюється і у кавових столиків, які знаходяться в цій же зоні. Предмети умеблювання цієї хони є авторськими розробками.

Гардеробна слугує зоною для збереження верхнього одягу та приватних речей. Для приватних речей передбачені шафи-локери .

Актова зала слугує для проведення культурно – мистецьких та навчальних заходів. Ця зона включає в себе місця для сидіння відвідувачів, в тому числі для маломобільних груп населення, місця для яких облаштовані при вході та виході з залу, з метою максимального комфорту їхнього перебування при перегляді заходів. Для входу у залу було влаштовано два входи у залу та два виходи біля сцени у випадку екстреної евакуації. Таким чином забезпечено рівномірний потік дітей під час надзвичайних ситуацій для швидкого виходу з будівлі.

Ігрова зона слугує місцем, де діти можуть провести час за розумовими іграми, пограти в настільні ігри. Також в цій зоні розташована стіна для скелелазіння, що сприяє фізичному розвитку дітей та їхньої логіки, де вони повинні подумати, на яку частину опори краще стати, щоб піднятися як можна вище.

Тиха зона облаштована декоративними інсталяціями з дерев. Ця зона виконана у лісовій тематиці. Тут розташовані кольорові крісла – груші з маленькими столиками, як виділяються на зеленому фоні стін та підлоги.

В адміністративній зоні розташовані бухгалтерія, кабінет директора, батьківський ресурсний центр, медпункт, кабінет психолога, кімната програмних переговорів. Ця зона стратегічно розташована у місці, яке не поєднане з дитячими зонами. Що чітко розподіляє дитячі простори та зони роботи вчителів

Зона кафе облаштована місцями для сидіння для 4 людей та приватні місця для сидіння у вигляді тематичних будиночків на 2 людей. Також в цій зоні

розташований смузі бар, де діти можуть провести час за смузі, чаєм, кавою та перекусом.

Випадкові зони представляють собою стіл, круглі столи навколо колон з розетками та високими барними стільцями. В цьому місці діти можуть проводити час в очікуванні гуртків, підзарядити телефон чи колективно зібратися за виконанням домашнього завдання.

Другий поверх включає наступні зони:

- онлайн-бібліотека відкритого типу;
- 2 класи англійської мови;
- 3 класи воркшопів;
- кімната усамітнення;
- комп'ютерний клас;
- клас акторської майстерності;
- презентаційний клас;
- 2 вчительські;
- 4 випадкові зони відпочинку.

Онлайн – бібліотека виступає інтерактивним місцем для розвитку молоді. Ця бібліотека відкритого типу слугує місцем, де діти можуть скористатися сучасними гаджетами та провести час за читанням книг у казкових кольорових будиночках. Будиночки також пересуваються з місця на місце, що допомагає змінювати планування цього креативного простору, в залежності від потреб.

Стіни цього простору розписані муралом, що додає йому ще більшої казковості.

Класи англійської мови обладнані круглими столами, що забезпечує комунікацію між учнями та вчителем. Ці зони обладнані сучасними інтерактивними дошками, що підвищує активну участь учнів у навчальному процесі та мотивує до вивчення нового. Класи воркшопів представляють собою креативні простори для розвитку талантів. Ці зони обладнані місцями для сидіння та зонами зберігання дитячих праць.

Кімната усамітнення представляє собою приватний простір, де діти можуть провести час за потреби побути наодинці, вирішити певні питання, виконати домашнє завдання, якщо необхідний тихий простір, де можна сконцентруватися.

У комп'ютерних класах діти опановують навички 3Д моделювання, програмування та анімації. Цей клас облаштований найновішою технікою для розкриття будь – якого потенціалу в сфері комп'ютерних технологій.

Клас акторської майстерності обладнаний гримерними, театральним інвентарем та великими дзеркалами. Тут діти мають усі можливості самовираження за допомогою зміни образів та імпрровізації перед глядачами гуртку.

Актова кімната представляє собою простір з комфортними місцями для сидіння та проєційним екраном, де діти можуть провести час за переглядом науково-популярних програм/фільмів/мультиків. Також цей простір може слугувати для презентацій певних проєктів окремих гуртків центру.

Вчительські кімнати обладнані необхідним умеблюванням для комфортної роботи вчителів.

Випадкові зони відпочинку включають комфортні дивани та кавові столики, де діти або батьки можуть провести час в очікуванні певних гуртків.

3.6 Матеріали

У проєкті застосовано поєднанням сучасних і природних матеріалів. Всі вони вибрані з урахуванням естетики, функціональності та довговічності, що важливо для активного використання дітьми.

Використання природних матеріалів прямо пов'язане з ідеєю проєкту «будиночок у лісі» задля створення відчуття «втєчі» від міського шуму, дозволяючи дітям відчувати себе ближче до природи навіть в міських умовах.

Такі матеріали часто мають природну стійкість до зносу і можуть слугувати десятиліттями, зберігаючи свій первісний вигляд. Вони не виділяють шкідливих речовин, що покращує якість повітря в приміщенні і знижує ризик алергічних

реакцій, що особливо важливо при забезпеченні здорового та сприятливого середовища для дітей. В інтер'єрі переважно фігурує дерево та камінь, що надає природного духу дизайну.

Підлога (таб.1) першого поверху виготовлена з мармуру теплого бежевого відтінку, що надає приміщенню елегантний і розкішний вигляд. Полірована поверхня відбиває світло, що додає приміщенню додаткового освітлення та відчуття простору. У лаунж зоні бежевий мармур поступово перетікає у світло-зелений. У зоні ігор для покриття підлоги застосовано зелену килимкову плитку, а у зоні для ігор – з геометричними візерунками жовтих, сірих та білих кольорів.

Стіни (таб.2) пофарбовано декоративною штукатуркою природнього відтінку світло-зеленого кольору. Це додає текстурності та глибини до інтер'єру, надаючи йому сучасного вигляду. У зоні кафе та ігор стіни облаштовані дерев'яними панелями, що додає відчуття природності інтер'єру. Також дерев'яними панелями вирішено стіни у зоні ігор. У тихій зоні стіни пофарбовано декоративною фарбою зеленого кольору.

Конструкція сходів бетонна, оббита білим мармуром, що робить їх візуально привабливими. Також білий мармур фігурує у зоні з ліфтами.

Таблиця 1

Матеріал	Назва	Зона
	<p>Бежевий мармур</p>	<p>Вестибюль</p>
	<p>Зелений мармур</p>	<p>Вестибюль, зона ігор</p>
	<p>Білий мармур</p>	<p>Вестибюль</p>
	<p>Декоративна фарба</p>	<p>Тиха зона</p>

Таблиця 2

Матеріал	Назва	Зона
	Фактурна фарба	Вестибюль
	Дерев'яні панелі	Вестибюль, зона ігор
	Білий мармур	Вестибюль
	Декоративна фарба	Тиха зона

3.7. Авторські розробки

Для дитячого центру було розроблено ансамбль меблів «Yellowin», який складається з:

- стільця для зони ігор;
- кавового столику та крісла для лаунж – зони.

Унікальна форма ніжок колекції була натхненна витворами відомих архітекторів та їх робіт, таких як Tub chair, Bold chair, Raviolo chair та інші. Стілець має унікальну плавну вигнуту форму ніжок, які були натхненні природними формами, зокрема крилами метелика (рис.19). Ніжки одночасно виконують функцію підлокітників, що забезпечує комфортне оперування конструкцією.

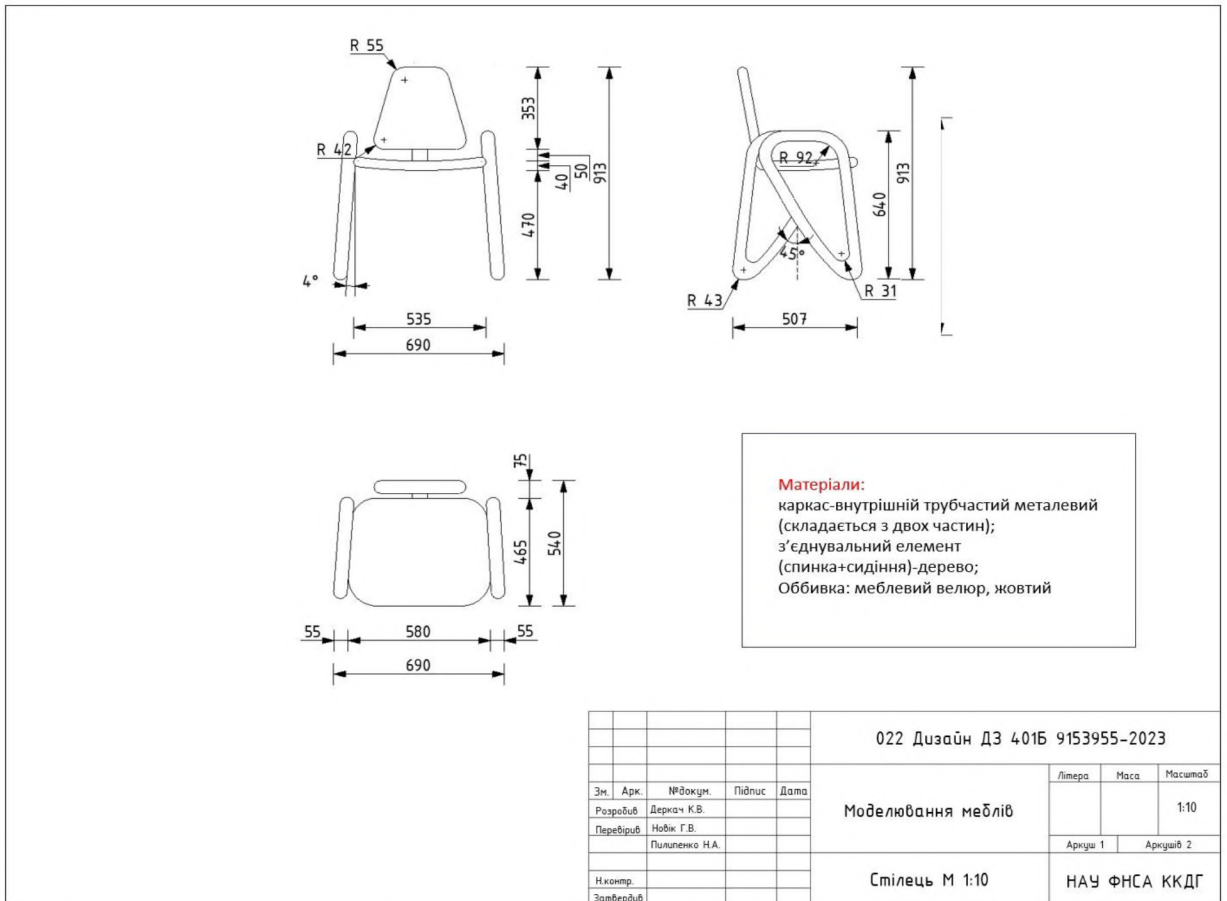

Рис.19. Креслення стільця

Конфігурація ніжок крісла зберігається, натомість сидіння та спинка виливаються у м'яку, округлу форму, ніби хмаринка, що надає користувачеві приємні відчуття при сидінні (рис.20).

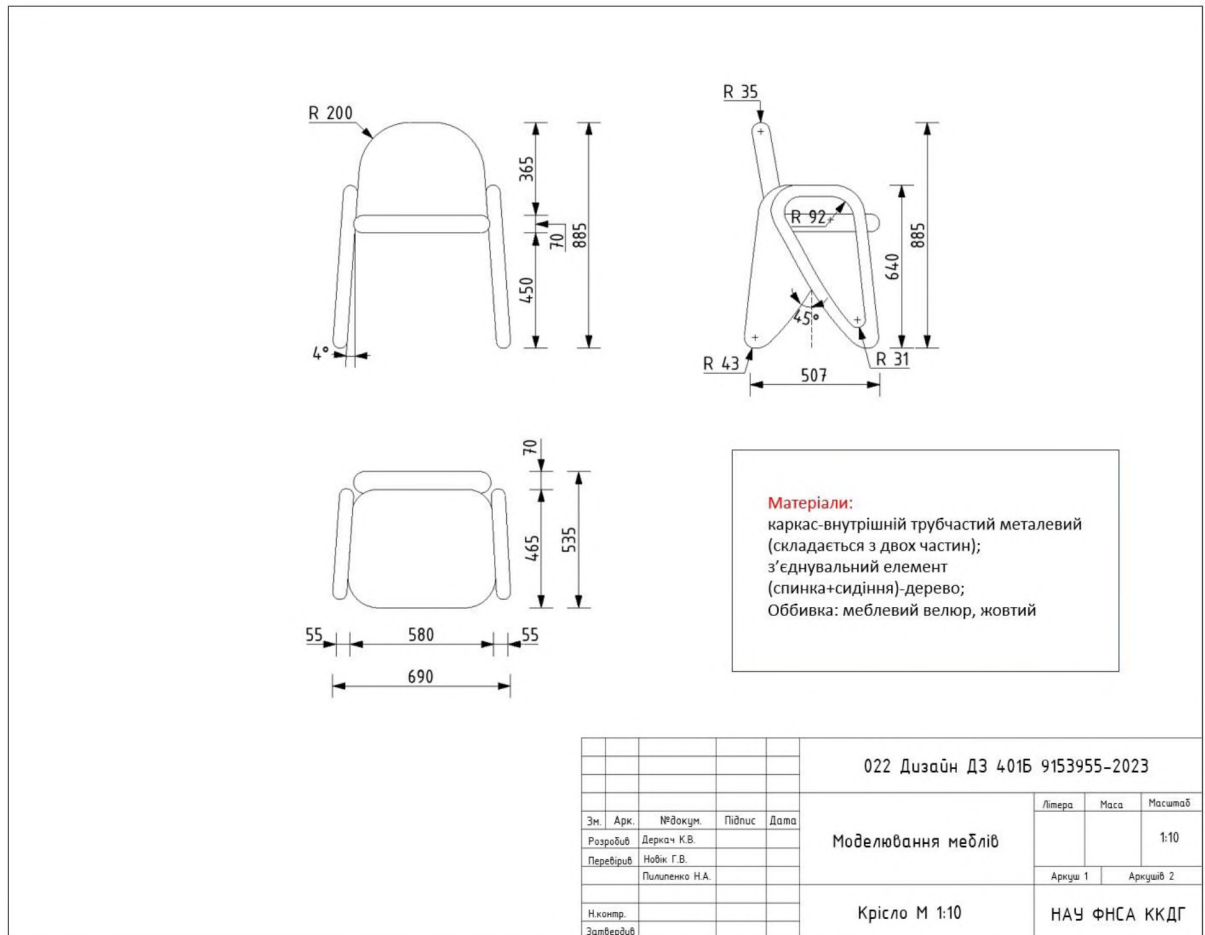

Рис.20. Креслення крісла

Форма ніжок столу колекції збережена, але в цей раз вони перевернуті, що створює надійну, міцну опору (рис.21).

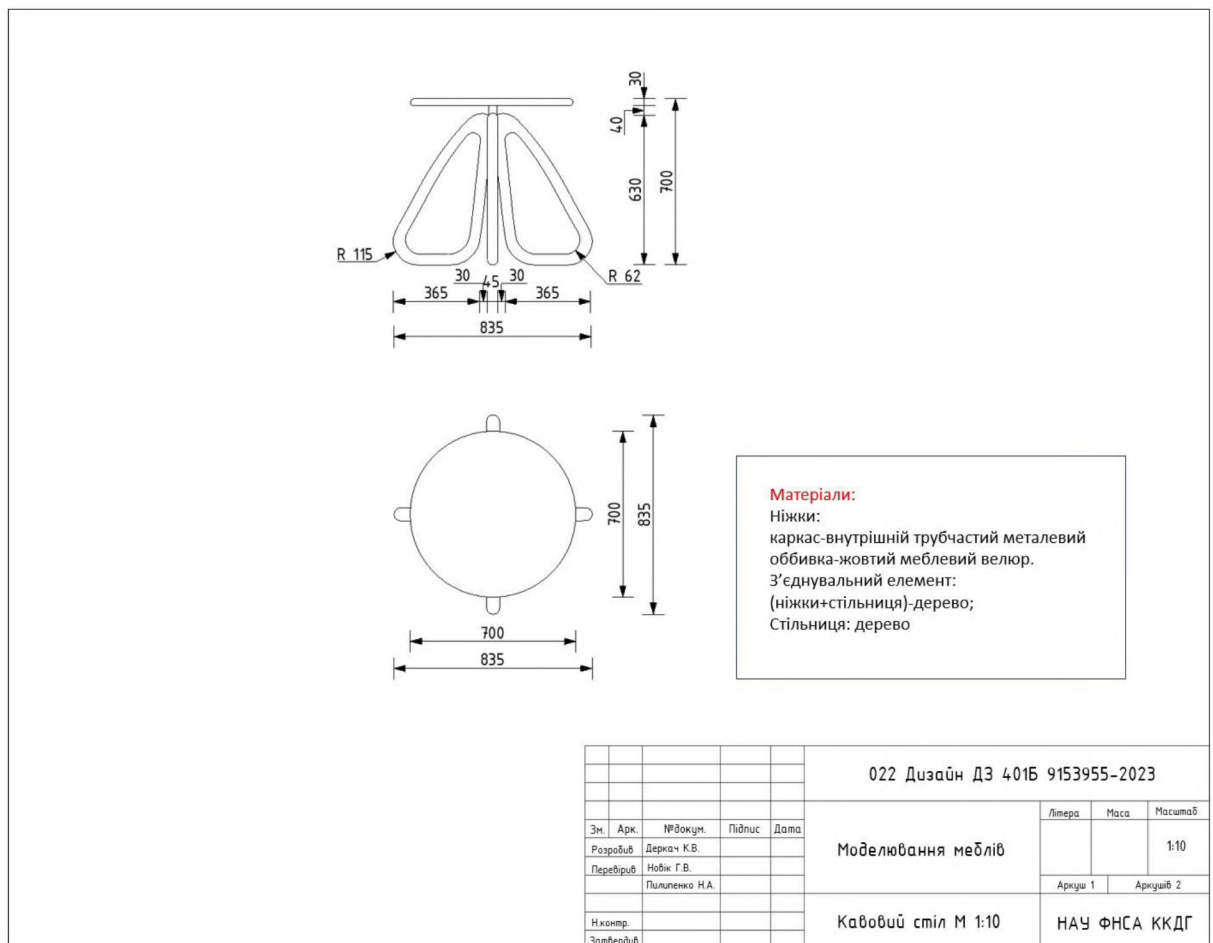

Рис.21. Креслення кавового столику

Назва ансамблю (рис.22) походить від англійського слова «yellow», що характеризує колір колекції та «win», що в перекладі означає «перемога», і так маємо «непереможний жовтий», що характеризує цей яскравий, стимулюючий до енергії та дій колір.

Жовтий колір має цікавий символізм та вплив на психологію людини, він асоціюється з сонцем, теплом та життєдайним світлом.

Жовтий тонізує та підвищує працездатність людини, а також сприяє розвитку логічного мислення та покращує пам'ять.

У приміщенні жовтий колір стимулює розумову діяльність та підвищує концентрацію уваги, що особливо важливо у освітніх просторах;

Діти частіше обирають жовтий колір, а з віком дорослі вибирають менш активні та темніші кольори.

Рис.22. Ансамбль «Yellowin»

«Yellowin» має внутрішній трубчастий металевий каркас, обтягнутий м'якою яскраво – жовтою тканиною. У якості оббивки застосовано меблевий велюр жовтого кольору.

У якості оббивного матеріалу застосовано меблевий велюр, який має наступні переваги:

- естетичність;
- наявність антистатичних властивостей;
- гіпоалергенність;
- легкість у догляді.

Матеріал було обрано через наявність усіх переваг: гарний вигляд, тактильна насолода та легкість у догляді. Особливо ці критерії важливі при виборі меблів для дітей.

Висновки до III розділу

1. У процесі створення проєкту центру дітей та юнацтва було досліджено його потенційне стратегічне розташування та визначено, що історичний центр міста Чернігова є безумовно вдалим варіантом, так як відповідає екологічним вимогам та соціально – культурним вимогам, які мають забезпечувати центри позашкільної освіти. Було визначено, що таке розташування центру створює додаткові можливості фізичного та культурного розвитку. Чернігів є містом з багатою історичною та культурною спадщиною. Розташування центру дітей та юнацтва у центральній частині міста дозволить використовувати ці ресурси для освітніх та виховних програм. Близькість до музеїв, театрів, галерей та інших культурних установ сприяє розвитку культурного рівня та кругозору дітей і підлітків.

2. У проєкті була досліджена та застосована інтеграція принципів екологічної стійкості, безпеки, комфорту та естетики у благоустрій території дитячого центру, що відповідає основним принципам сталого розвитку, сприяє збереженню природних ресурсів та формуванню екологічної свідомості відвідувачів центру.

3. Було встановлено, що конструкція центру дітей та юнацтва забезпечує високу стійкість, безпеку та гнучкість у використанні простору. В процесі роботи було досліджено її основні архітектурно – конструктивні рішення, виходячи зі складної багатокутної форми. Водночас саме така форма будівлі дозволила створити багатофункціональні простори. Було встановлено основну перевагу даного центру – його високий рівень освітленості, що впливає на різні аспекти його функціонування, включаючи комфорт, безпеку, продуктивність та енергоефективність.

4. Функціональне зонування центру дозволило максимально раціонально використати простір, в результаті чого його було поділено на різні зони, забезпечуючи кожній з них необхідний функціонал та універсальні умови.

Дизайн інтер'єру центру було побудовано на принципах гнучкості та адаптованість до змін.

5. Основною концепцією проєкту стало створення «будиночків» всередині великого приміщення, які відіграють різні функції і створюють відчуття приватності та індивідуальності. Ця концепція дозволяє гнучко використовувати простір і легко адаптувати його під різні потреби та події. Кольорова палітра, використана в дизайні, гармонійно поєднує нейтральні базові кольори з природними акцентами, створюючи спокійну та привабливу атмосферу. Комбінація сучасних та природніх матеріалів стали основою для створення сприятливого середовища для дітей. Дизайн-концепція інтер'єру орієнтована на інтереси дітей та підлітків. Застосування сучасного стилю, який відображає сучасні тенденції у вихованні та розвитку, дозволило створити простори, які сприяють розвитку креативності, соціальних навичок та самовираженню.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи було розроблено дизайн-концепцію проєкту центру дітей та юнацтва.

Мета дослідження полягала у виявленні сучасних методів організації дитячих та підліткових просторів, а також впливу дизайну інтер'єру на психоемоційний, когнітивний та соціальний розвиток дітей та молоді.

При розробці дизайну було враховано сучасні тенденції, використано природні матеріали та запропоновано інноваційні підходи до організації простору та функціонального призначення окремих зон.

Розроблений проєкт центру дітей та юнацтва базується на комплексному підході, який враховує як сучасні тенденції в дизайні інтер'єру, так і результати наукових досліджень у різних галузях, таких як психологія, ергономіка та соціологія. Висновок, який можна зробити на основі цього аналізу, полягає в тому, що розроблений проєкт не лише відповідає вимогам до сучасних просторів для дітей та молоді, але й має наукове обґрунтування, що робить його більш ефективним та перспективним у практичній реалізації.

У процесі роботи було створене виразне та збалансоване середовище, яке поєднує в собі не лише естетичність, але й високу функціональність, спрямовану на задоволення потреб користувачів. Створення ергономічних зон з урахуванням вимог різних вікових груп, дотримання принципів безпеки та доступності, а також використання природних матеріалів сприяє створенню комфортного та затишного середовища.

Запропонована концепція «будиночків у лісі» сприяла створенню інноваційного та привабливого середовища завдяки комплексному підходу до організації простору та вибору матеріалів. Використання природних матеріалів додало простору природного звучання, сприяючи відчуттю збалансованості та спокою. Збалансоване поєднання природних кольорів та форм в інтер'єрі допомогло створити гармонійне та естетично приємне оточення, що сприяє психоемоційному комфорту та підвищує настрій відвідувачів.

Інтеграція сучасних дизайнерських рішень, таких як динамічні кольорові схеми та інноваційні форми, з психологічною ефективністю допомогла створити стимулююче середовище для активного розвитку та навчання.

Огляд наукових праць у галузі дизайну інтер'єру, досліджених у ході роботи, дозволив обґрунтувати вибір колірної палітри, матеріалів та естетичних рішень, що лягли в основу проєкту.

Шляхом використання природних матеріалів та збалансованого поєднання кольорів, які відображали естетику «будиночка у лісі», було досягнуто відчуття сполучення з природою та створено казковий простір для дітей та підлітків.

Проєкт центру дітей та юнацтва розроблений на основі сучасних дизайнерських тенденцій і може бути реалізований як науково обґрунтована ініціатива.

Проєкт був підкріплений дослідженнями у галузі психології розвитку дітей, що дозволило дослідити вплив дизайну інтер'єру на їхній емоційний, когнітивний та соціальний розвиток.

Наукова база проєкту гарантує не лише естетичну привабливість інтер'єру, але й забезпечує здорове та безпечне середовище для розвитку та самореалізації дітей та молоді. Такий підхід відповідає вимогам сучасного суспільства та сприяє формуванню позитивного соціокультурного середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДБН_Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2012. 20с.
2. ДБН В.2.2-3:2018 Заклади освіти. Будинки і споруди. Із зміною №1 пункту 6.1. К.: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2018. 9с.
3. ДБН В.2.5-28-2018 Природне і штучне освітлення. К.: Державне підприємство «Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій» (Укрархбудінформ), 2018. 15с.
4. Абизов В. А., Волчук М. В. особливості сприйняття кольору підлітками в інтер'єрах центру розвитку підлітків. Технічна естетика, дизайн та ергономіка. 2019. №3(32). С. 1-10. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/14728/1/td_2019_N3_03.pdf (дата звернення : 19.05.2024).
5. Андрійчук В. Проблеми освітлення закладів освіти ТНТУ імені Івана Пулюя. С. 180. URL : https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/16050/2/Conf_2008_Andriichuk_V-Problemy_osvitlennia_zakladiv_180.pdf (дата звернення : 19.05.2024).
6. Бондаренко В. А. Вплив кольору предметно-просторового середовища на дитину. Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. С. 478-479. URL: https://eprints.cdu.edu.ua/3799/1/rodzinka_2018_2-478-479.pdf (дата звернення (19.05.2024).
7. Бондаренко К. Людиноідентичність як сучасний підхід до формування інтер'єрів офісів на основі принципів універсального дизайну. Науковий вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Серія : Мистецтвознавство. 2022. Вип. 49, т. 1. С. 56-60. URL: http://aphn-journal.in.ua/archive/49_2022/part_1/9.pdf (дата звернення: 19.05.2024).
8. Борисова Т. Дизайн-ергономічні аспекти формування освітнього простору нової української школи. Українська професійна освіта. 2020. №7. URL: <https://ucrepru.pnpu.edu.ua/article/view/238053/237129> (дата звернення: 19.05.2024).
9. Булгакова Т. В функціонально-просторова організація інтер'єру сучасного центру мистецтв. Технології та дизайн. 2017. №2(23). URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/6823/1/td_2017_N2_07.pdf (дата звернення: 19.05.2024).
10. Булгакова Т. Французова Д. Аналіз досвіду застосування екологічного підходу при формуванні інтер'єру приватного житлового будинку. Актуальні проблеми сучасного дизайну : тези матеріалів міжнар. наук.- практ. конференції

Матеріали VI Міжнар. наук.-практ.конф., 25 квітня 2024р., м.Київ. Київ: КНУТД, 2024.

11. Вишницька Я.С. Особливості вивчення кольору та кольоронімів у мові. Філологія, 2019. Вип. 40, т. 2. С. 19-21. DOI <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.40.2.4>.

12. Гнатюк Л. Сучасні тенденції дизайну інтер'єру навчальних закладів / Л. Гнатюк, В. Ковезюк // Актуальні проблеми сучасного дизайну : збірник матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (23 квітня 2020 р., м. Київ) : В 2-х т. – Т. 2. – К.: КНУТД, 2020. – С. 178-180.

13. Карапузова Н.Д., Починок Є.А., Помогайбо В.М. Основи педагогічної ергономіки : навчальний посібник. Умань: Алмі, 2013. 19с.

14. Козенюк В.Г. Особливості дизайн інтре'єрів технічних закладів вищої освіти: праці молодих вчених С. 452.

15. Коростель Т.І., Петровська Ю.Р. Дизайн інтер'єру житла із застосуванням еко матеріалів. Вісник Національного університету Львівська політехніка. Львів, 2020 № 3. – С. 46 - 49.

16. Косенко Д. Новий освітній простір. Мотивуючий простір. Київ, 2019. 255 с.

17. Маркович М.Й. Основи проектування інтер'єрів. : курс лекцій. Тернопіль : Вид-во ТНПУ, 2016. 32 с.

18. Новосельчук Н.Є. Особливості проектування предметно-просторового середовища інтер'єрів закладів дошкільної освіти. Репозитарій : веб-сайт. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolntNU/5884/1/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F_%D0%B4%D0%BE_%D0%B7%D0%B1i%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D0%9A%D0%9D%D0%A3%D0%91%D0%90_%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%81%D0%B5%D0%BB_%D1%87%D1%83%D0%BA_%D0%9D.E._-1.pdf (дата звернення: 19.05.2024).

19. Примачок О. А. Комунікації в закладах культурно-просвітницької діяльності як організуючий перетікаючий простір. Архітектура. 2014. №3/1(3).URL: https://www.researchgate.net/publication/287416264_Communications_as_the_organizing_flowng_space_in_the_institutions_of_cultural_and_educational_activities (дата звернення: 19.05.2024).

20. Прокопович Т. Основи кольорознавства : навч. посіб Луцьк : Вид.Вежа-Друк, 2016. 9 с.

21. Романюк О.В. Колір у дизайні інтер'єру початкових класів. Теорія і практика дизайну. Мистецтвознавство, 2019. Вип. 17. С. 106-119. DOI: 10.18372/2415-8151.17.14350.

22. Сергеєнков С. О., Заварзін О. О., Визначення тенденцій у формуванні інтер'єру молодіжного центру культури за умови реновації промислової будівлі. Дизайн і ергономіка. 2016. №4 (21). URL:

https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/3900/1/td_2016_N4_15.pdf (дата звернення: 19.05.2024).

23. Троян Є. С. «Розумні» текстильні матеріали і виробы : thesis. 2017. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/9037>.

24. Цвірова Т.Д. Розвиток позашкільної закладів різниї типів в Україні (1920-1941 рр.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ 2004. 3-10с.

25. Чернявський В. Архітектурно-художнє формування внутрішнього середовища закладів громадського обслуговування. Наукова методологія Української академії образотворчого мистецтва. Серія «Архітектура». 2018. №27. С. 74-79.

26. Чернявський В. Формування дизайну інтер'єрів закладів соціальної сфери в сучасних умовах / В. Чернявський // Актуальні проблеми сучасного дизайну : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (20 квітня 2018 р., м. Київ) : у 2-х т. – Київ : КНУТД, 2018. – Т. 2. – С. 224-227.

27. Шмельова О. Особливості дизайну інтер'єру сучасних освітніх просторів. Матеріали IV Міжнар. наук.-практ.конф., 27 квітня 2022р., м.Київ. Київ: КНУТД, 2022.

28. Будинок дворянського зібрання (Чернігів) — Вікіпедія (wikipedia.org) URL : [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BA_%D0%B4%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B7%D1%96%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_\(%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B3%D1%96%D0%B2\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BA_%D0%B4%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B7%D1%96%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_(%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B3%D1%96%D0%B2)) (дата звернення : 19.05.2024).

29. Еко-стиль в інтер'єрі | Kolorit URL: <https://kolorit.ua/eko-stil-v-interere/> (дата зврнення: 19.05.2024).

30. Ергономіка в дизайні інтер'єру: кімнати, офісу, кухні, дитячої (artinterior.ua) URL: <https://artinterior.ua/ergonomika-inter-yeru/>

31. . Залізобетонний фундамент: види і технологія будівництва (presa.com.ua) URL : <https://presa.com.ua/budivnytstvo/zalozobetonnij-fundament-vidi-i-tekhnologiya-budivnitstva.html> (дата звернення : 19.05.2024).

32. Історія – Київський Палац дітей та юнацтва (palace.kyiv.ua) URL: <https://palace.kyiv.ua/istoriya/> (дата звернення : 19.05.2024).

33. Київський палац дітей та юнацтва. Історія URL: <https://kyivpastfuture.com.ua/kyivskyj-palacz-ditej-ta-yunacztva-istoriya/> (дата звернення : 19.05.2024).

34. Позашкільна освіта та виховна робота – Інститут модернізації змісту освіти (imzo.gov.ua) URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/>.

35. Простір молодіжного центру – Квадрат – Молодіжний центр (kvadrat.vn.ua) URL: <https://www.kvadrat.vn.ua/prostir-molodizhnogo-tsentru/>

36. Сайт електронної статті «Дизайн-освіта». Особливості естетичного освоєння просторово-предметного середовища» URL: https://www.academia.edu/110524459/%D0%94%D0%98%D0%97%D0%90%D0%99%D0%9D_%D0%9E%D0%A1%D0%92%D0%86%D0%A2%D0%90_%D0%9E%D0%A1%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%98%D0%92%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86_%D0%95%D0%A1%D0%A2%D0%95%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E_%D0%9E%D0%A1%D0%92%D0%9E%D0%84%D0%9D%D0%9D%D0%AF_%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%9E%D0%92%D0%9E_%D0%9F%D0%A0%D0%95%D0%94%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E_%D0%A1%D0%95%D0%A0%D0%95%D0%94%D0%9E%D0%92%D0%98%D0%A9 (дата звернення: 19.05.2024).

37. Тенденції в оформленні навчальних закладів – Освіта.UA (osvita.ua) URL: <https://osvita.ua/school/65599/> (дата звернення 19.05.2024).

38. Чернігів, Україна - що цікавого? - подорожі, історія, цікаві факти (inside-ua.com) URL : <https://inside-ua.com/city/chernihiv> (дата звернення : 19.05.2024).

39. . Чернігівський дитинець (Вал) – Чернігів стародавній (oldchernihiv.com) URL : <https://oldchernihiv.com/chernigivskiy-ditinet-s-val/> (дата звернення : 19.05.2024).

40. Як використовувати кольори у дизайні (terentevdesignstudio.com) URL: <https://terentevdesignstudio.com/blog/yak-vykorystovuvaty-kolory-v-dyzajni/> (дата звернення: 19.05.2024).

41. Ardito A. The Psychological Impact of Color and Light in Interior Design on Teenagers. Student research. 2021. Issue 4, v. 10. P. 2. URL: 2188-Article Text-11902-1-10-20211225.pdf (date of application: 19.05.2024).

42. Lekan M. Impact of lighting on children's learning environment. College of Design, University of Minnesota, USA, 2021. № 253. – P. 371 - 380.

43. Predieri L. Interior colour and psychological functioning in a university residence hall. Frontiers in psychology. 2018. Article 15, v.9 doi: 10.3389/fpsyg.2018.01580.

44. How to Light Interior Spaces for Children? Quantity, Quality, and Types of Lamps | ArchDaily URL: <https://www.archdaily.com/932760/tips-for-lighting-interior-spaces-for-children> (дата звернення : 19.05.2024).

45. Chilbo Culture Centre for Youth / Studio In Loco + Utopian Architects | ArchDaily URL : <https://www.archdaily.com/883360/chilbo-culture-centre-for-youth-studio-in-loco-plus-utopian-architects> (дата звернення : 19.05.2024).

46. Impact of Classroom Design on Student Learning | limbd.org URL: <https://limbd.org/impact-of-classroom-design-on-student-learning/>

46. Ku.Be House of Culture in Movement / MVRDV + ADEPT | ArchDaily URL : <https://www.archdaily.com/794532/ke-house-of-culture-in-movement-mvrdv-plus-adept> (дата звернення : 19.05.2024).

47. The Importance of Lighting in Interior Design - Create Beautiful 3D Designs (foyr.com) URL: <https://foyr.com/learn/the-importance-of-lighting-in-interior-design/> (дата звернення : 19.05.2024).

48. Youth Recreation & Culture Center / CEBRA + Dorte Mandrup | ArchDaily URL : <https://www.archdaily.com/14767/youth-recreation-culture-center-dorte-mandrup-cebra> (дата звернення : 19.05.2024).

ДОДАТКИ